

ISÄ PARKISSA
Isä-lapsiryhmästä tukea isyyteen

Elina Koivulahti ja Mia Lope
Opinnäytetyö, syksy 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutus
Diakonisen sosiaalityön suun-
tautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakonin
virkakelpoisuus
Sosiaali- ja kasvatusalan
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + lastentar-
hanopettajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Koivulahti, Elina & Lope, Mia. Isä parkissa – Isä-lapsiryhmästä tukea isyyteen. 68 sivua, 2 liitettä. Syksy 2014. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaali-alan koulutus, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus / sosiaali- ja kasvatusalan suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus.

Isä-lapsiparkki on Oulun seurakuntayhtymän ja Oulun kaupungin järjestämää ryhmätoimintaa isille ja heidän alle kouluikäisille lapsilleen. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen vaikutus isä-lapsiparkilla on ollut isien elämään. Lisäksi tarkasteltiin isien kokemuksia seurakunnasta toisena toiminnan järjestäjänä. Tutkimuksen tarkoituksena oli tulosten pohjalta tarkastella isä-lapsiparkin toimintaa ja tuoda esille isätyön merkitystä yhtenä osana perheen hyvinvoinnin edistämisessä. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun seurakuntayhtymän ja Oulun kaupungin kanssa.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin kyselylomakkeella helmi–maaliskuussa 2014. Kyselyyn vastasi 12 isää. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Vastausten mukaan isä-lapsiparkin toiminta tuki parkissa käyvien isien isyyttä ja vanhemmuutta sekä edesauttoi jaetun vanhemmuuden toteutumista. Erityisesti korostui vertaistuen merkitys. Parkissa käyminen syvensi isien ja heidän lastensa välistä suhdetta. Toimintaan osallistuminen vaikutti positiivisesti myös parisuhteeseen sekä isien jaksamiseen. Vastauksista kävi ilmi, että diakoniatyöntekijä on monelle ainoa kosketus seurakuntaan. Isät pitivät hyvänä asiana sitä, että tarvittaessa heillä on mahdollisuus saada tukea hengellisissä asioissa.

Tutkimus osoitti parkin positiiviset vaikutukset perheen hyvinvoinnille isän näkökulmasta. Jatkotutkimushaasteena on tutkia isä-lapsiryhmien merkitystä ryhmissä mukana olevien lasten näkökulmasta.

Asiasanat: isä-lapsiryhmä, isyys, vanhemmuus, diakoninen perhetyö

ABSTRACT

Koivulahti, Elina & Lope, Mia. Father in a group – Father and child group supporting fatherhood. 68 pages, 2 appendices. Diaconia University of Applied Sciences. Autumn 2014. Language: Finnish. Degree programme in Social Services, option in Diaconal social work. Degree: Bachelor of Social Services. / Degree programme in Social Services, option in Social services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

Father and child group is organized by Oulu parish and the city of Oulu, Finland. The group is for fathers and their under school-aged children. The purpose of this thesis was to find out what kind of influence father and child group has had in the lives of the fathers. It was also studied how the fathers feel about the church being the other organizer. The purpose of this thesis was to point out the group's purpose for the well-being of the whole family. This thesis was made in co-operation with the city of Oulu and Oulu parish.

This thesis was made as a qualitative research. The material was collected by a questionnaire in spring 2014. Altogether 12 fathers answered the survey. The material was analysed by using content analysis.

According to the father's answers, the father and child group has supported their fatherhood, parenthood and has helped both mother and father to be equal parents for their child. Fathers pointed out that it is very important to be with other fathers in the same situation. Participating in the group has been important for the father and child relationship. It has had a positive effect for the father's well-being and for the relationship between partners. The deacon worker in the group is the only link to the parish for many fathers. Fathers think that it is good to have a possibility to talk to someone who works for the church in case they want to be supported in spiritual and religious matters.

The survey proved that when fathers go to the group there is a positive effect for the whole family's well-being. In future it would be important to research the effect of the father and child group from the children's point of view.

Keywords: father and child group, fatherhood, parenthood, diaconal family work

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 ISYYS	8
2.1 Muuttunut isyys	8
2.2 Riittävän hyvä isyys	11
2.3 Osallistuva isyys – jaettu vanhemmuus.....	12
3 ISYYDEN TUKEMINEN	16
3.1 Isäryhmät.....	17
3.2 Vertaistuki.....	20
3.3 Isäryhmien tarve	21
4 SEURAKUNTA JA VANHEMMUUDEN TUKEMINEN	23
4.1 Diakoniatyön perustehtävä	23
4.2 Perheen kokonaisvaltainen tukeminen diakoniatyössä	24
4.3 Isä-lapsiparkki	26
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	30
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	31
6.1 Tutkimusmenetelmät	31
6.2 Aineiston hankinta ja kuvaus.....	32
6.3 Aineiston analyysi.....	34
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	37
7.1 Isä-lapsiparkin toiminta.....	37
7.2 Isät ja seurakunta	41
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN JA EETTISYYDEN ARVIOINTI.....	48
9.1 Luotettavuus.....	48
9.2 Eettisyys	50
10 POHDINTA	53

10.1 Isä-lapsiparkki isyyden tukena.....	53
10.2 Jatkotutkimushaaste.....	57
LÄHTEET.....	58
LIITE 1: Saatekirje	63
LIITE 2: Isien kyselylomake	64

1 JOHDANTO

Suomessa isänäoloa ja isyyskokemuksia on tutkittu suhteellisen laajasti 1990-luvulta alkaen ja erityisen aktiivista julkaisutoimintaa on ollut 2000-luvulla. Isyyttä on tarkasteltu henkilökohtaisiin kokemuksiin ja tunteisiin keskittyvien tutkimusten sekä isyyteen liittyvien yhteiskunnallisten ja kulttuuristen käsitysten kautta. Isyystutkimus on saapunut Suomeen pääosin Pohjois-Amerikasta, jossa isyyttä on tutkittu 1950-luvulta lähtien niin psykologiassa kuin yhteiskuntatieteissäkin. (Eerola & Mykkänen 2014a, 201–202.) Viimeisen vuosikymmenen aikana isyys on noussut yhä enemmän keskustelun ja kiinnostuksen kohteeksi monilla eri aloilla. Isyys on ollut esillä niin mediassa, asiantuntijapuheessa kuin laajemminkin suomalaisessa yhteiskunnassa. On puhuttu isyyteen heräämisestä, isyyden kokonaisvaltaisen merkityksen oivaltamisesta ja isyyden vallankumouksesta. Kaiken kaikkiaan isän rooli perheessä on muuttunut ja isä on noussut tasavertaiseksi lapsen hoitajaksi äidin rinnalle. Nykyään isyyttä pohditaan enemmän kuin koskaan. (ks. esim. Eerola & Mykkänen 2014b.)

Keväällä 2013 toinen opinnäytetyön tekijöistä suoritti harjoittelunsa Oulun seurakuntayhtymän diakonian erityispalvelujen lapsi- ja perhetyössä. Osana harjoitteluaan hän pääsi tutustumaan isä-lapsiparkin (jatkossa käytetään myös nimitystä parkki) toimintaan, jolloin syntyi ajatus opinnäytetyön tekemisestä parkkiin ja isyyteen liittyen. Isä-lapsiparkki on Oulun seurakuntayhtymän ja Oulun kaupungin ylläpitämä ryhmätoimintaa, joka on suunnattu alle kouluikäisille lapsille ja heidän isilleen. Parkki on matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa isät voivat viettää yhdessä vapaa-aikaa lastensa kanssa ja keskustella mielen päällä olevista asioista vertaisryhmässä. Isä-lapsiparkin tapaamisissa edetään vapaasti, ilman ennalta suunniteltua ohjelmaa. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Oulun kaupungin ja Oulun seurakuntayhtymän kanssa. Tavoitteena on selvittää millainen vaikutus isä-lapsiparkilla on ollut isien elämään. Tarkastelemme myös miten isät kokevat sen, että seurakunta on toisena toiminnan järjestäjänä. Perehtyessämme aiheeseen havaitsimme, että isyys on ollut 2000-luvulla suosittu lopputyöiden aihe niin yliopistoissa (ks. esim. Salmela 2005; Jalkanen 2007) kuin ammattikorkeakouluissa (ks. esim. Luontio 2009; Fagerholm, Försti, Immonen & Rantaniemi 2012). Useat työt ovat painottuneet tutkimaan isyyteen saatavan tuen määrää, jolloin näkökulma on ollut vahvasti neuvolatyöstä lähtevä. Puolestaan monet isäryhmiä ja isä-lapsiryhmiä käsittelevät työt ovat olleet kehittämispainotteisia. Emme löytäneet toista lopputyötä, jossa seurakunnan merkitystä toiminnan järjestäjänä olisi tarkasteltu. Näin ollen opinnäytetyömme tuo uutta näkökulmaa ja aineistoa koko opinnäytetöiden kentälle. Samalla se tuo myös tutkittua tietoa isä-lapsiparkin toiminnasta.

2 ISYYS

Arkipuheessa isällä tarkoitetaan useimmiten lapsen miespuolista vanhempaa ja isyydellä miehen vanhemmuutta. Isänä olo ja isyys eivät kuitenkaan ole käsitteinä näin yksiselitteisiä. Isyystutkija Jouko Huttunen on jakanut miesvanhemmuuden neljään isyyden muotoon: biologiseen, juridiseen, sosiaaliseen ja psykologiseen. (Huttunen 2001, 57–65.)

Biologisella isyydellä tarkoitetaan miehen ja lapsen välistä perinnöllistä suhdetta, jossa isä on siittänyt lapsen joko luonnonmenetelmällä tai keinohedelmöityksellä. Juridisella isyydellä tarkoitetaan laillisia yhteiskunnan antamia oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen. Sosiaalinen isyys on lapsen kanssa asumista, arjen jakamista sekä hoivan, huolenpidon ja ajan antamista lapselle. Psykologisella isyydellä tarkoitetaan tunteeseen ja kiintymykseen pohjautuvaa isäsuhdetta. (Huttunen 2001, 58–65.)

Luokittelut eivät ole toisiaan poissulkevia, ja useimmiten yhdessä miehessä yhdistyvätkin nämä isyyden eri muodot. Kuitenkin avioerojen yleistyttyä yhä useampi isä on yksinhuoltaja, etävanhempi tai uusperheen isä. (Huttunen 2001, 66.) Tämän lisäksi perinteisen perhemallin pirstoutumisen myötä tutuiksi ovat tulleet myös sateenkaariperheen isät (Eerola & Mykkänen 2014c, 11).

2.1 Muuttunut isyys

Käsitykset siitä, millaiseksi isän rooli vanhempana nähdään ja mitä miesten vanhemmuuteen kuuluu, ovat aikojen saatossa muuttuneet. Kulttuurinen ympäristö vaikuttaa siihen, millaiseksi käsitykset esimerkiksi sopivasta ja ”oikeasta” tavasta olla isä kulloinkin muodostuvat. Kekäleén mukaan isyyspuheessa toistuvat kolme historiallista mallitarinaa: esimoderni, moderni ja postmoderni. Kekäle on luonnostellut mallitarinat tutkimuskirjallisuuden pohjalta, ja ne pohjautuvat ymmärrykseen vanhempien rooleista ja perhemalleista, isän ja lapsen suh-

teesta sekä isyyden ja työn suhteesta. Mallitarinat kertovat, millaisena hyvä isyys tai tosi miehisuus on aikanaan nähty. (Kekäle & Eerola 2014, 19–20.)

KUVIO 1. Isyyden kulttuuriset mallitarinat.

Isyyden mallitarina	Esimoderni isyystarina	Moderni isyystarina	Postmoderni isyystarina
Tarinan ydinjuoni	Isä on lapsilleen etäinen autoritaarinen patriarkka, joka työskentelee ag-raariyhteisön tapaan kotipiirissä. Isän ja äidin roolien erilaisuus sekä perhemalleista laajennettu ydinperhe korostuvat.	Isä on lapsilleen etäinen perheen elättäjä, joka käy kodin ulkopuolella töissä. Isän ja äidin roolien erilaisuus sekä perhemalleista ydinperhe korostuvat.	Isä osallistuu lastensa elämään läheisesti ja intensiivisesti. Jaetun vanhemmuuden mukaisesti isän ja äidin yhtäläinen osallistuminen lasten hoitoon ja kasvatukseen on keskeistä. Samalla perhemallien moninaisuus alkaa korostua.

Esimodernissa mallitarinassa korostuu patriarkaalinen isyys. Isä nähdään etäisenä, miehistä valtaa käyttävänä hallitsijana tai perheen päänä. Lapsi on hierarkkisesti alempana isäänsä verrattuna, ja isällä on kaikki valta päättää lapsen asioista. Esimoderni isyys ajoittuu maaseutuyhteisöön, jossa isä pääsääntöisesti työskentelee fyysisesti kotipiirissä, mutta on henkisesti ja emotionaalisesti lapselle etäinen. Puolestaan moderni isyystarina on syntynyt yhteiskunnan teollistuessa. Isän työ on siirtynyt fyysisesti kauemmas, pois pihapiiristä ja isän patriarkaalinen valta alkaa vähitellen murtua. Isästä on tullut fyysisesti poissaoleva elättäjäisä, jonka psyykinen etäisyys lapseen pysyy muuttumattomana tai jopa kasvaa. Vastapainona kotona oleva äiti huolehtii perheen arjen toimivuudesta ja lasten kasvatuksesta. (Kekäle & Eerola 2014, 21–22.)

Esimoderni ja moderni isyystarina ovat keskenään samankaltaisia, joten aina ei ole helppoa erottaa, kummasta tarinasta on kyse. Kuitenkin siirtymä postmoderniin isyystarinaaan on selkeämpi. Isän auktoriteetti- ja elättäjäasema kyseenalaistettiin, ja naisten työelämään siirtymisen myötä perheiden oli mietittävä uu-

delleen kotitöiden ja lastenhoidon jakautuminen. Verrattuna esimoderniin ja moderniin mallitarinaan, postmodernissa mallitarinassa perhemallit tulevat joustavimmiksi ja moninaisemmiksi. Syntyy uudenlaista isyyteen liittyvää ajattelua ja puhetta. Perheet alkavat toteuttaa jaettava vanhemmuutta, jossa isyys on läheistä ja osallistuvaa. (Kekäle & Eerola 2014, 21–22.) Huttusen mukaan vanhassa perinteessä havahduttiin siihen, että isät olivat jäämässä syrjään lastensa tunnemaailmasta, koska he eivät osallistuneet lasten jokapäiväisiin hoitotilanteisiin. Kiinteämpi isyys alkoi vasta, kun lapsi opetteli kävelemään ja puhumaan. Tässä tilanteessa lapset ovat jääneet vaille isän hoivaa ja isät puolestaan ovat jääneet vaille syvälle käyviä hoivakokemuksia. Näin ollen kummatkin ovat menettäneet jotain hyvin arvokasta. (Huttunen 2001, 171.) Kaiken kaikkiaan isyys on niin sanotusti pehmentynyt ja elättäjäisyydestä on siirrytty kohti hoivaisuutta ja isän auktoriteettiaseman katoamista (Kolehmainen 2004, 89).

Edellä esitetyt mallitarinat esittävät vain karkean ja pelkistetyn kuvan siitä, millaisena isyys tai miehenä oleminen ymmärretään ja miten niiden katsotaan ajan kuluessa kehittyneen. Mallitarinoiden tarkoituksena ei ole kuvata todellista asioiden tilaa vaan sitä, kuinka asioista on kulttuurisia tarinamalleja käyttäen kerrottu. Vaikka jokainen isyyden mallitarina on ollut hallitseva omana aikanaan, se ei tarkoita, etteikö mallitarinasta poikkeavaa isyyttä olisi ollut. (Kekäle & Eerola 2014, 20, 24.) Aalto ja Mykkänen toteavatkin raportissaan, että isyyden menneisyys on luultua moninaisempaa. Patriarkaalinen auktoriteettiaan käyttävä yksinvaltijaisä on ollut kiistojen kohde, josta ihmiset neuvottelivat arjessaan. Isän auktoriteettiasema julistettiin ensimmäisen kerran menetetyksi jo 1800-luvun puolivälissä, ja viitteitä ”uuden isyyden” ideologiasta löytyy jo 1900-luvun alkuvuosikymmenten sosialistisista ohjelmista. Perheensä elinoloista johtuen suomalaisilla miehillä ei useinkaan ole ollut mahdollisuutta toimia yksinomaisina leiväntuojina ja naiset ovat osallistuneet työntekoon ja miehet puolestaan lasten hoitoon. (Mykkänen & Aalto 2010, 9.) Kansantieteilijä Aukian mukaan käsitys maaseutuyhteisön ehdottomista ja ankarista kasvatuskäytännöistä onkin osin myytti, ja kasvatuskäytännöt vaihtelivat suuresti eri kotien ja yhteiskuntaluokkien välillä (Aukia 2010, 228–231).

2.2 Riittävän hyvä isyys

Vuonna 1960 D.W Winnicott lanseerasi ”riittävän hyvän äidin” käsitteen. Termillä ”good-enough” Winnicott tarkoitti, että lapselle tarpeeksi hyvä vanhempi on paras mahdollinen vanhempi. Winnicott näki, että täydellisyys on lapsen hyvän kehityksen vihollinen. Lapsen ei tarvitse ponnistella eikä olla aktiivinen, jos hänen toiveensa ja tarpeensa kiirehditään tyydyttämään ennen kuin hän on itse saanut niille muodon ja sisällön ja ehtinyt ilmaista niitä. (Sinkkonen 2012, 78.)

Riittävän hyvän äidin rinnalle on myös luotu käsite riittävän hyvästä isästä. Michael J. Diamondin mukaan riittävän hyvä isä on tarpeeksi lähellä lasta tuottaakseen tälle turvallisuuden tunteen, mutta samalla tarpeeksi kaukana antaakseen tilaa lapsen kasvulle. Riittävän hyvä isä opastaa lasta, auttaa häntä säätelämään tunteitaan ja ottamaan vastaan maailman tarjoamat haasteet. Isä auttaa lastaan elämän vaikeiden hetkien ja vastoinkäymisten yli tavalla, joka edistää lapsen kasvua. Jotta tämä onnistuisi, isän on ymmärrettävä lapsen olevan itsestään erillinen olento, jolla on oma tahto ja mielenmaailma. (Sinkkonen 2012, 79; Diamond 2007.)

Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen nostaa teoksessaan (2012) esille Isossa-Britanniassa vaikuttavan National Center of Fathers and Families -keskuksen näkökulman hyvästä isyydestä. Keskus on määritellyt kuusi hyvän isyyden indikaattoria, jotka Sinkkonen on suomentanut seuraavasti:

1. isän läsnäolo (sitoutuminen, saatavilla olo ja vastuullisuus suhteessa lapseen)
2. huolenpito (hoiva ja kaikki ne arkiset tehtävät ja velvollisuudet, joiden tavoitteena on lapsen emotionaalisesta hyvinvoinnista, fyysisestä terveydentilasta ja ulkoisesta olemuksesta huolehtiminen)
3. lasten sosiaalistumisen ja opillisen edistymisen
4. tuki ko-operatiivinen vanhemmuus (toisin sanoen isä luo toimivan yhteistyösuhteen muihin lapsesta huolta pitäviin aikuisiin)

5. isän terveet elämäntavat (isä on lapselleen roolimalli, joka välittää omalla käytöksellään ja elämäntyyllillään henkilökohtaisia eettisiä ja sosiaalisia normeja
6. aineellinen ja taloudellinen osallistuminen.

Sinkkosen mukaan keskuksen esille nostamat indikaattorit ovat arvokkaita ja kannatettavia mutta myös vakavia ominaisuuksia. Huumorin ja leikkisyyden tulisi keventää isän luontaista auktoriteettia, jota isillä on lapsiinsa nähden. Ideaalitapauksessa asialliset tehtävät tulevat hoidetuksi ja isästä löytyy tarvittaessa ytyä ja ryhtiä, mutta huumori pehmentää auktoriteetin mieheksi, jota voi rakastaa ja jonka lähelle voi mennä. Kaiken kaikkiaan miehen tai isän perusluonteen tai -olemuksen ei tarvitse muuttua miksiäkään, vaan hän on sellaisenaan riittävän hyvä isäksi. Kuitenkin, jotta isä pystyy välittämään oman ainutlaatuisen panoksensa lapsen hyväksi, on hänen asetettava kuuntelemaan lastaan ja oltava lapsen käytössä. (Sinkkonen 2012, 79–81.)

Vuonna 2007 julkaistiin kansainvälinen katsausartikkeli isän merkityksestä. Tutkijat löysivät 63 aihetta käsittelevää pitkittäistutkimusta, joista 24 täytti heidän asettamansa tiukat kriteerit. Tutkijaryhmän hyväksymisissä tutkimuksissa oli yhteensä 22 300 lasta ja nuorta. Tulokset osoittivat, että lapsilla oli vähemmän häiriökäyttäytymistä, jos perheessä oli isähahmo. Isähahmon myönteinen sitoutuminen ja läsnäolo lasten elämässä vähensi poikien käytösongelmia ja tyttöjen tunne-elämän ongelmia ja vaikutti positiivisesti lasten kognitiiviseen kehitykseen. Vähävaraisissa perheissä isän läsnäolo oli yhteydessä poikien vähäisempään rikollisuuteen. Tutkijat totesivat, että vaikka tutkimusta edelleen tarvitaan, nyt on jo olemassa riittävästi näyttöä siitä, että isyyteen sitoutumista pitäisi tukea kaikilla yhteiskunnan tasoilla. (Sarkadi, Kristiansson, Oberklaid & Bremberg 2008, 153–158.)

2.3 Osallistuva isyys – jaettu vanhemmuus

Siirryttäessä modernista isyydestä postmoderniin isyyteen ilmaisulla ”uusi isyys” haluttiin kiinnittää huomio aivan uudelleenlaiseen tapaan suhtautua isyyteen sekä

yleisesti vanhemmuuteen. Keskeistä tälle muutokselle oli näkökulman siirto, jossa lastenhoitoa ei nähty vain biologiaan pohjautuvana naisille luontaisena tapana toimia, vaan lastenhoito alettiin nähdä ennen kaikkea hoitotyönä, joka minkä tahansa työn tavoin on opittavissa. Näin ollen myös isällä on mahdollisuus oppia tyydyttämään täydellisesti lapsensa tarpeet, eikä isän ja äidin väliselle hoidon jakamiselle ole todellisia esteitä. (Huttunen 2001, 171.)

Suomessa postmoderni, osallistuva isyys on yleistynyt harjoitetun perhepolitiikan avulla. Sen myötä isät ovat alkaneet osallistua synnytyksiin, ja he ovat osallistuneet entistä enemmän äitiys- ja lastenneuvolakäynteihin. Harjoitettu perhepolitiikka on vaikuttanut huomattavasti isän roolia koskeviin käsityksiin ja tehtäviin. Se on osaltaan myös lisännyt isien lastenhoitoon osallistumista. (Kekäle & Eerola 2014, 31.) Yhtenä perhepolitiikan keskeisenä tavoitteena on jo parinkymmenen vuoden ajan ollut isien kannustaminen perhevapaiden käyttöön. Lastenhoitovastuun on uskottu jakautuvan tasaisemmin äitien ja isien välillä perheissä, joissa isä käyttää oikeuttaan perhevapaaseen. Perhevapaiden jakamisen on myös ajateltu johtavan naisten ja miesten tasapuolisempaan kohteluun työelämässä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että useasti äidit pitävät molemmille vanhemmille suunnatut vapaat. Isät puolestaan pitävät isille nimetyt ja kiintiöidyt vapaat, joita ei voida siirtää äidille. (Lammi-Taskula & Salmi 2014, 78–80.) Vuonna 2014 isällä on oikeus yhdeksän viikon mittaiseen isyysvapaaseen. Isä voi olla maksimissaan kolme viikkoa kotona yhtä aikaa äidin kanssa ja isyysvapaata voi käyttää aina siihen asti, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta. Isyysvapaaseen ei vaikuta se, miten isä ja äiti jakavat vanhempainvapaan. (Kela i.a.) Vuonna 2012 isyysrahaa sai noin 49 300 miestä (Kela 2013, 156). Samana vuonna lapsia syntyi noin 59 500 (Suomen virallinen tilasto 2013, 2).

Väestöliiton vuonna 2012 julkaisema tutkimus osoittaa, että miesten osuus kotitöistä ja lasten hoidosta on lisääntynyt hitaasti mutta vakaasti erityisesti parin viime vuosikymmenen aikana. Merkittävin muutos kotitöiden suhteen on tapahtunut siinä, että sukupuolten välinen työnjako lapsiperheissä on vähittäin tasoittumassa. Isät ovat hitaasti kasvattaneet osallistumistaan kun samanaikaisesti äitien kotityöt ovat vähentyneet selvästi. Isien kotitöihin käytetyn ajan kasvu näkyy isien vapaa-ajan vähenemisenä. Ajankäyttötutkimusten perusteella varsi-

naiseen lastenhoitoon käytetty aika on kasvanut tasaisesti ja erityisesti pienten lasten isät ovat lisänneet osallistumistaan. Kuitenkin tutkimuksen mukaan pienten lasten isistä useampi kuin joka viides teki pitkiä, yli 10-tuntisia työpäiviä. (Miettinen & Rotkirch 2012, 127–130.) Voidaankin todeta, että lisätessään aktiivista kotona oloaan isät ovat tähän saakka vähentäneet lähinnä henkilökohtaista vapaa-aikaansa (Huttunen 2014, 188). Osallistuvan ja hoivaavan isyyden yleistyminen luo pohjaa isyyden muutokselle myös yhä useamman perheen arjessa. Kun kulttuurinen ilmapiiri sallii esimerkiksi miesten pitämät entistä pidemmät perhevapaat, myös niiden suosio lisääntyy. (Kekäle & Eerola 2014, 30.)

Tänä päivänä isät osallistuvat oma-aloitteisesti ja aktiivisesti perheen arkeen ja lastenhoitoon (Eerola & Mykkänen 2014c, 15). Hoitavan isän malli onkin ravisellut vallitsevia vanhemmuuskäsityksiä, sillä se edellyttää sekä isältä että äidiltä aivan uutta suuntautumista vanhemmuuteen, ansio- ja kotityön keskinäiseen suhteeseen sekä omaan mies- tai naisidentiteettiin (Huttunen 2001, 174). Perheissä jaetun vanhemmuuden malli on yleistynyt, sillä useat isät hoitavat ja hoivaavat pientä lastaan alusta lähtien yhdessä puolisonsa kanssa (Miettinen & Rotkirch 2012, 60–61). Jaetussa vanhemmuudessa vanhemmuus nähdään hoivatyönä, joka puolitetaan äidin ja isän kesken. Mies ja nainen eivät ole sukupuolensa vuoksi sidottuja isän ja äidin erilaisiin rooleihin, vaan vanhempien erilaisuus syntyy, jos on syntyäkseen, tavallisissa arjen vuorovaikutustilanteissa. Keskeistä jaetussa vanhemmuudessa on vastuun jakaminen niin, että molemmat ovat valmiita ja kykeneviä lähes kaikkiin kodin ja lastenhoitoon liittyviin töihin, eikä kotitöitä ole jaettu miesten ja naisten töihin. (Huttunen 2001, 174–176.)

Jaetussa vanhemmuudessa on tärkeää molempien aktiivinen pyrkiminen tasapainoon työn ja perheen välillä. Molemmat pyrkivät käyttämään perhevapaita sekä jaksottamaan työnsä niin, että myös pidemmät kotonaoloajat olisivat mahdollisia. Jaetun vanhemmuuden ideologiaan ei kuitenkaan sovi se, että toinen vanhemmista tekee kotiäitiydestä tai -isyydestä pysyvää olotilaa tai ammattia vuosikausiksi. (Huttunen 2001, 174–176.) Sinkkonen kuitenkin painottaa, että vanhempien keskinäisen työnjaon voi toteuttaa useilla eri tavoilla. Oleellista on

se, että työnjaosta keskustellaan ja molemmat vanhemmat ovat järjestelyyn tyytyväisiä. (Sinkkonen 2012, 55–56.)

3 ISYYDEN TUKEMINEN

Huttusen mukaan jo pelkästään puhuminen voi olla parasta vahvistuvan isyyden tukemista. Julkisen keskustelun lisäksi tarvitaan miesten omaa yksityistä puhetta isänä olemisen iloista ja suruista. Miehitä kuitenkin puuttuvat kanavat, tilanteet, tilat, areenat ja jopa kieli isyydestä käytävälle keskustelulle. Äideillä on naapuruston äidit, vauvajummat, äiti-vauvapiirit, äitikalvat, erilaiset kohtauspaiikat sekä tietenkin äitiysneuvolat. Huttusen mukaan kulttuurissamme ei ole perinnettä, jossa miehet keskustelisivat isänä olemisestaan keskenään. (Huttunen 2001, 209.) Huttunen on tuonut tämän näkökulmansa esille vuonna 2001. Aika on mennyt eteenpäin ja isyys on tullut yhä näkyvämmäksi ja ajankohtaisemmaksi yhteiskunnassamme.

Erityisesti järjestöt ovat 2000-luvun lopulla aktivoituneet tukemaan isyyttä. Miessakit ry:n Isyyden Tueksi 2008–2014 -hankkeen tarkoituksena oli saattaa nykyaikainen isyys kuulluksi, näkyväksi ja osallistuvaksi. Samanaikaisesti käynnissä olleen Mannerheimin Lastensuojeluliiton Isä-hankkeen 2010–2013 tavoitteena oli tukea tasavertaista vanhemmuutta, vahvistaa isyyttä sekä mahdollistaa isien osallistuminen MLL:n toimintaan. (Miessakit ry 2012, 6; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.) Miesten isyydestä puhumisen kanavat ovat kuitenkin edelleen kaukana äitiyden jakamisen mahdollisuuksista. Yhä edelleen isien suurelle enemmistölle ainoaksi isyyteen valmentavaksi tahoksi jää paikallinen äitiysneuvola ja sen järjestämä perhevalmennus, joka on tarkoitettu esikoistaan odottaville äideille ja isille (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 2011).

Perhevalmennuksen toteutus vaihtelee suuresti paikkakunnittain. Toisilla paikkakunnilla saatetaan järjestää miehille oma tuntinsa, jolloin puhutaan isyyteen liittyvistä asioista. Huttusen mukaan kuitenkin varsinaisesta isyyteen valmentamisesta voidaan puhua vasta silloin, kun isille on suunniteltu perhevalmennuksen yhteyteen tai sen lisäksi omia isäryhmiä, jotka kokoontuvat oman suunnitelmansa mukaisesti. Neuvoloiden isäryhmätoiminta perustuu kuitenkin suu-

rimmaksi osin vapaaehtoisuuteen, sillä niillä ei ole virallista velvoitetta eikä useinkaan resursseja erityisen isyysneuvonnan järjestämiseen. (Huttunen 2001, 211.)

3.1 Isäryhmät

Isäryhmätoiminta on saanut alkunsa neuvolatoiminnassa, jossa se monilla paikkakunnilla kuuluu yhtenä osana perhevalmennukseen. Isäryhmien tarkoituksena on tukea ja rohkaista tulevia ja uusia isiä löytämään oma tapansa toimia isänä. Ryhmässä isillä on mahdollisuus jakaa omia kokemuksiaan ja tunnelmiaan odotusaikana ja vauvan synnyttyä. Lisäksi ryhmissä pohditaan hyviä toimintatapoja käytännön tilanteisiin sekä jaetaan tietoa isyyteen liittyvistä asioista. (Säävälä, Keinänen & Vainio 2001, 24–25.)

Isyyteen painottuvien ryhmien keskeiset tavoitteet pysyvät pääosin muuttumattomina, oli toiminnan järjestävänä tahona sitten kunta, järjestö tai seurakunta. Isäryhmissä oleellista on, että isillä on mahdollisuus kokoontua ja jakaa kokemuksiaan ilman äitien läsnäoloa. Isäryhmissä pyritään vahvistamaan isien voimavaroja ja kannustetaan heitä ottamaan niitä käyttöön. Keskeistä on vahvistaa isien luottamusta ja uskoa siihen, että he selviytyvät ja osaavat toimia riittävän hyvinä isinä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 117.) Käytännössä isille annetaan onnistumisista myönteistä palautetta, kannustetaan kokeilemaan ja ottamaan vastuuta sekä rohkaistaan pohtimaan ja tiedostamaan isyyteen liittyviä eri ulottuvuuksia. Tiedostamalla isyyteensä liittyvät eri ulottuvuudet isällä on mahdollisuus ratkaista isyyteen liittyviä ristiriitoja ja siten saada isänä toimiessaan käyttöönsä omia potentiaalisia voimavarojaan. Keskeistä on isän kokemus kuuluksi ja hyväksytyksi tulemisesta. (Säävälä ym. 2001, 26.)

Isäryhmän olennaisimpiin piirteisiin kuuluu se, että ryhmä koostuu vain isistä. Monet isät kokevat asioiden käsittelyn helpommaksi silloin kun jokaisella ryhmässä olevalla on samankaltainen näkökulma tai suhde käsiteltäviin asioihin. Isäryhmissä on kyse vertaisuuden maksimoinnista, minkä avulla pyritään luomaan mahdollisimman hyvät edellytykset toiminnan onnistumiselle. (Peitsalo

2008, 30.) Yksi keskeisimmistä syistä isäryhmien järjestämiselle onkin se, että niissä isillä on mahdollisuus puhumiseen ilman äidin läsnäoloa. Neuvolatoiminnassa on huomattu, että äidin läsnä ollessa isä herkästi huomaamattaan vetäytyy taka-alalle ikään kuin kakkosvanhemmaksi ja antaa äidin olla perheen edustajana. Näin ollen isä ei saa tilaisuutta olla vastuussa oleva vanhempi. Äidin poissa ollessa isällä on myös mahdollisuus käsitellä arkoja, äitiä ja parisuhdetta koskevia asioita. (Säävälä ym. 2001, 30.)

Jotta isäryhmä pystyy onnistuneesti tukemaan miehiä isyyden kehitysprosessissa, tulee ryhmätilanteen olla riittävän turvallinen sekä sisältää riittävästi yhteenkuuluvuuden tunnetta. Riittävän turvallisessa ympäristössä isä uskaltaa tunnistaa ja ilmaista henkilökohtaisia kokemuksia ja käsityksiä asioista, sekä mahdollisesti uudelleen arvioida niitä. Avoin vuorovaikutus ja jäsenten tunne siitä, että he voivat hallita olemistaan ryhmässä edistävät turvallisuuden tunnetta. Isillä tulee olla kokemus siitä, että he voivat esittää kysymyksiään, ilmaista huoliaan ja että heillä on riittävästi tilaisuuksia ilmaista tukensa toisilleen. (Säävälä ym. 2001, 28.)

Yhteenkuuluvuuden tunne muodostuu siitä kokemuksesta, että kaikki osallistujat ovat yhteisellä asialla. Tunnetta lisää myös se, että jäsenet kokevat olevansa toisten ryhmäläisten pitämiä ja hyväksymiä, näkevät ryhmän palvelevan henkilökohtaisia tarpeitaan ja tuntevat olevansa vapaita osallistumaan. Työskentelemällä yhdessä he kaikki voivat hyötyä ryhmästä. Yhteenkuuluvuus lisääntyy, kun ryhmän jäsenet oppivat tuntemaan toisensa ja he näkevät samankaltaisuuksia toisissaan. (Säävälä ym. 2001, 28.) Henkilökohtaisen kasvun lisäksi isäryhmätoiminta tukee isien sosiaalisen pääoman laajentumista. Vahvistamalla isien välistä keskinäistä ymmärrystä ja emotionaalisen kohtaamisen edellytyksiä, isät saavat hyvät mahdollisuudet hyödyntää luontaisia sosiaalisia yhteyksiään, esimerkiksi kun he kohtaavat ja käsittelevät eri elämäntilanteisiin liittyviä ongelmia. (Peitsalo 2008, 31.)

Lastenneuvoloiden isäryhmistä saatujen kokemusten mukaan ryhmän ohjaajana voi toimia niin nainen kuin mieskin (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 117). Isäryhmä koostuu aina luonnollisesti miehistä, joten isät voivat saada vertaistu-

kea toisiltaan. Työntekijän ensisijaisena tehtävänä on toimia ryhmän ohjaajana. Ratkaisevaa ei ole sukupuoli, vaan hänen persoonalliset ja ammatilliset kykynsä toimia ryhmän ohjaajana. Naistyöntekijä voikin tuoda ryhmään uusia monipuolimpia näkökulmia. (Säävälä ym. 2001, 29.)

Toisissa neuvoloissa perhevalmennukseen kuuluu yksi isille suunnattu kokoontumiskerta synnytyksen jälkeen. Tällöin isät saapuvat isävauvaryhmään vauvojensa kanssa. Ryhmän tavoitteena on antaa isille hyvä kokemus vauvan kanssa olemisesta, tarjota isille mahdollisuus jakaa isäksi tulemiseen ja vauvaperhe-elämään liittyviä kokemuksia sekä kannustaa isiä viettämään aikaa kahden kesken vauvojensa kanssa. Jaetun vanhemmuuden ja osallistuvan isyyden kehittymisen kannalta on keskeistä, että isä oppii selviämään kahdestaan vauvansa kanssa ja löytää heille sopivan tavan toimia erilaisissa tilanteissa. Isälle ja vauvalle tarkoitetut tilanteet ovatkin tarpeellisia, sillä isän ja äidin roolijaosta johtuen isän on kotona helppo luovuttaa vauva äidille, kun ei tiedä mitä tehdä eikä usko selviävänsä. Äidin haasteena on kyetä luottamaan isään vanhempana ja antaa hänelle tilaa suhteessa yhteiseen vauvaan. (Säävälä ym. 2001, 38–39.)

Tänä päivänä neuvoloiden lisäksi isille ja lapsille suunnattua ryhmätoimintaa järjestävät yksittäiset seurakunnat (ks. esim. Fagerholm ym. 2012) sekä eri järjestöt. MLL:n paikallisyhdistykset järjestävät isä-lapsikahviloita, isä-lapsikerhoja sekä retkiä ja leirejä isille ja lapsille (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.). NMKY (Nuorten Miesten Kristillinen yhdistys) järjestää isille ja lapsille suunnattuja kerhoja, kursseja, leirejä ja retkiä, joihin sisältyy hengellinen ulottuvuus. (NMKY i.a; NMKY – isä-lapsi i.a.) Miessakit ry on järjestänyt vuodesta 1995 lähtien miehille suunnattuja keskusteluryhmiä, joista isäryhmät ovat nousseet yhdeksi suosituimmaksi teemaryhmäksi. Isäryhmien suosio on kasvanut viime vuosien aikana, mikä osaltaan kuvaa isäryhmille olevan tarvetta. (Peitsalo, 2008, 29–30.)

3.2 Vertaistuki

Isä-lapsiparkin toiminnassa vertaistuki on keskeisessä roolissa. Vertaistuellla tarkoitetaan vertaisen eli toisen samanlaisessa elämäntilanteessa elävän antamaa sosiaalista tukea. Sosiaalinen tuki on sekä emotionaalista, tiedollista ja arviointia sisältävää tukea kuin myös käytännöllistä apua. Kotimaisten ja ulkomaisten tutkimusten mukaan vertaistuesta on kiistatonta hyötyä monille perheille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 113.)

Vertaisryhmässä yksilöillä on mahdollista saada kokemus siitä, etteivät he ole ongelmiansa kanssa yksin. Ryhmä voi muodostaa yhteisön, jossa osallistuja kokee turvallisuutta ja antaa yksilölle mahdollisuuden rakentaa omaa positiivista identiteettiään. Parhaimmillaan ryhmätoiminta voi olla syrjäytymistä ehkäisevää ja vertaistukea antavaa. Ryhmätoiminta voikin tukea osallistujia paremmin ja monipuolisemmin kuin kahdenkeskinen keskustelu työntekijän kanssa. Avoin ryhmätoiminta tukee yksilöllisyyttä ja sen kehittymistä. Niissä yhteisöllisyys rakentuu ihmisten yksilöllisten tarpeiden ja valintojen varaan. (Puuska 2012, 112–114, 118.)

Jokainen isä määrittelee itse, ketkä kuuluvat hänen sosiaaliseen tukiverkostoonsa. Toiset isät kokevat vertaistoiminnan ensisijaisesti virallisten toimijoiden järjestämäksi palveluksi, kun taas toiset isät mieltävät vertaistoiminnaksi oman sosiaalisen verkostonsa jäsenet. (Lähteenmäki & Neitola 2014, 74.) Sosiaalisen verkoston on todettu vähentävän isyyden stressaavuutta, sillä verkosto toimii ikään kuin puskurina, joka ehkäisee stressitilanteiden haitallisia vaikutuksia ja edistää kykyä kasvattaa. Verkostolta saatu emotionaalinen tuki antaa isille tunteen omasta merkityksellisyydestä ja kokemuksia hoivasta. Toimivan tukiverkoston ansiosta isät voivat olla innokkaampia ja kyvykkäämpiä oman lapsensa kasvattajia, sillä kokeneempi kasvattaja kykenee antamaan neuvoja, jotka kehittävät isänä olemisen taitoja. (Crockenberg 1988; Lähteenmäki & Neitola 2014, 73.)

3.3 Isäryhmien tarve

Syksyllä 2008 Mannerheimin Lastensuojeluliitto toteutti avoimen, kaikille alle 18-vuotiaiden lasten isille suunnatun Mitä kuuluu isä? -kyselyn. Kyselyn avulla haluttiin saada tietoa suoraan isiltä: millainen toiminta kiinnostaa isiä, millä tavoin isät haluavat viettää aikaa lasten kanssa, miten isät on vanhempana otettu huomioon lasten neuvolassa, päiväkodissa, koulussa ja vapaa-ajalla. Kyselyssä kartoitettiin myös isien ajatuksia isyydestä sekä minkälaista tukea isät kaipaavat. Kyselyyn vastasi yhteensä 936 isää, jotka edustivat iän, koulutuksen, asuinalueen sekä perhetaustan mukaan kattavasti erilaisia isiä. (Säkjäarvi 2008.)

Kyselyyn vastanneista isistä reilu viidesosa, 209 isää, ilmoitti osallistuneensa isätoimintaan ja reilut kaksi kolmesta, 727 isää, ettei ole osallistunut toimintaan. Kyselyssä isätoiminnalla tarkoitettiin kunnan, järjestöjen, seurakunnan tms. tahojen järjestämää isille, isille ja lapsille tai koko perheille suunnattua toimintaa. Kyselyn mukaan 44 % isistä oli osallistunut MLL:n isätoimintaan ja 40 % seurakunnan isätoimintaan. Urheiluseurojen ja muiden seurojen toimintaan oli myös osallistuttu suhteellisen aktiivisesti, kun taas kunnan sekä työväen- tai kansanopistojen järjestämään isätoimintaan oli osallistuttu vähiten. Kysyttäessä minkä tahojen järjestämään isätoimintaan isillä olisi halukkuutta osallistua, isät osallistuisivat kaikkein mieluiten (69 %) urheiluseurojen järjestämään isätoimintaan. Seurakunta olisi mielekäs järjestäjätaho 34 %:lle isistä. Avovastauksissa kuitenkin tärkeimmäksi kriteeriksi nousi toiminnan mielekkyys. (Säkjäarvi 2008, 54–55.)

Kyselyn mukaan isillä on kiinnostusta isä-lapsitoimintoihin osallistumiseen ja se koetaan mukavaksi tavaksi viettää aikaa yhdessä lasten kanssa. Erityisen mieluisia olivat isille ja lapsille sekä koko perheille suunnatut kerhot, retket ja leirit. Isillä on myös halukkuutta keskustella isyyteen ja vanhemmuuteen liittyvistä asioista toisten isien kanssa. Isätoiminnassa on tarpeen löytää sopiva toiminnan ja keskustelun tasapaino. Vastausten mukaan toiminnat on hyvä suunnitella illoiksi ja viikonlopuiksi, jolloin isillä on eniten aikaa osallistua. Isiltä löytyy myös mielenkiintoa osallistua toiminnan suunnitteluun. (Säkjäarvi 2008, 55–56.)

Marko Lähteenmäki ja Marita Neitola ovat tarkastelleet Turun yliopiston Hyvän kasvun avaimet –seurantatutkimuksen isäaineistoa. Tutkimuksessa isiltä kysyttiin, kuinka tärkeää heille on toisten isien tapaaminen ja kokemusten jakaminen isyyteen ja vanhemmuuteen liittyvistä asioista. Vastauksissa korostui vertaistuen merkitys, sillä kokemusten jakamista vertaisten kesken piti tärkeänä kahdeksan kymmenestä vastanneesta isästä. Isät halusivat pohtia isyyttään ja vanhemmuuttaan erityisesti toisten isien kanssa. Keskeistä oli juuri samassa tilanteessa elävien tai vastaavia asioita kokeneiden isien kohtaaminen. Kahdeksan kymmenestä isästä myös ajatteli isyyteen liittyvän sellaisia asioita, joista on helppompaa puhua toisten isien kanssa. Isien kanssa keskusteltaessa suosituimmaksi aihepiiriksi nousi vanhemmuus. Tämän lisäksi seitsemän isää kymmenestä halusi puhua lasten hoitoon liittyvistä kysymyksistä. Puolet tutkimusaineiston isistä piti tärkeänä, että myös parisuhteesta keskusteltiin toisten isien kanssa. (Lähteenmäki & Neitola 2014, 65, 70–71.)

Tutkimuksesta nousi esille, että neuvoloiden järjestämät isäryhmät eivät ole riittäviä kaikille. Lähes puolet isistä piti tärkeänä, että on myös muuta, esimerkiksi järjestöjen toteuttamaa vertaistoimintaa. Toiminnan saatavuus jakoi mielipiteitä. Lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että vertaistoimintaa on helposti saatavilla. Kuitenkin samanaikaisesti yli puolet vastaajista koki, että vertaistoiminnan saaminen on vaikeaa. Vastaajista yli puolet toivoikin, että isyyttä tukevaa vertaistoimintaa olisi enemmän ja että sitä kehitettäisiin lisää. (Lähteenmäki & Neitola 2014, 72.)

4 SEURAKUNTA JA VANHEMMUUDEN TUKEMINEN

Kirkon yhteiskunnallista työtä on kehitetty jo 1940-luvulta lähtien, jolloin se suuntautui erityisesti teollisuuden ja työelämän kysymysten kohtaamiseen. Myöhemmin se on laajentunut käsittämään muut sosiaalieettiset kysymykset, kuten rauhan- ja ihmisoikeuskysymykset sekä politiikan ja talouselämän etiikan. Samanaikaisesti diakoniatyössä on voimistunut yhteiskunnallinen vaikuttaminen hädän syihin ja kärsivien äänen esilletuominen yhteiskunnassa. Nykyisessä kirkkolaissa diakonia katsotaan osaksi kirkon perustehtävän toteuttamista. (Veikkola 2002, 113–114.)

4.1 Diakoniatyön perustehtävä

Diakonia on kristilliseen ihmiskäsitykseen ja uskoon perustuvaa ja niiden motivoivaa toimintaa. Kirkkojärjestyksessä (4:3) todetaan, että ”Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkautteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta”. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva ja kaikki elämän osa-alueet ovat yhtä arvokkaita. Se vaikuttaa työntekijän suhtautumiseen toisiin ihmisiin ja siihen, miten hän kohtaa apua tarvitsevan ihmisen. Kristillisen ihmiskäsityksen perusteella ketään apua tarvitsevaa ei saa unohtaa ja jättää ulkopuoliseksi, vaan kaikkia on autettava tasaveroisesti. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 15.9.2010, 7; Rättyä 2012, 81.)

Diakoniatyössä jokainen ihminen nähdään arvokkaana ja merkityksellisenä yksilönä ja osana sosiaalista verkostoa, kuten perhettä, sukua, ihmisryhmää tai yhteisöä. Yksilöt ovat sidoksissa toisiin ihmisiin, mutta he ovat myös vastuussa omasta toiminnastaan. Tästä johtuen sosiaalisten verkostojen kartoittaminen ja jo olemassa olevien ihmissuhteiden tukeminen on tärkeää. Autettaessa yksilöä, voidaan vaikuttaa positiivisesti hänen koko lähiyhteisöönsä. (Rättyä 2012, 82.)

Kirkon tulee olla mukana ehkäisemässä syrjäytymistä esimerkiksi vahvistamalla lähiyhteisöjä ja kannustamalla inhimilliseen vastuuseen. Kokemus siitä, että kuuluu yhteisöön, tukee yksittäisten ihmisten sisäistä eheyttä ja antaa merkitystä elämään. Työyhteisö, harrasteryhmät, naapurusto, suku ja perhe ovat hyviä esimerkkejä yhteisöistä, joihin kuulumme yleisimmin. Kirkon tulee olla mukana rakentamassa yhteistyöverkostoja joiden avulla turvallisuus, osallisuus ja inhimillinen huolenpito lähimmäisistä toteutuvat. Seurakuntien yhteistyö keskenään sekä eri viranomaisien ja järjestöjen välillä on tarpeellista joustavan ja ihmisläheisen järjestelmän luomiseksi. Verkostoitumisessa seurakunnan on tärkeää löytää oma paikkansa ja tehtävänsä. (Veikkola 2002, 126.)

Diakonian tehtävä, tavoitteet sekä toimintatavat muuttuvat ajan mukana. Niitä tuleekin aina välillä tietoisesti ja yhteisöllisesti pohtia sekä määritellä uudelleen. (Veikkola 2002, 122.) Meidän kirkko – välittävä yhteisö, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön linjaus 2015 (2010) määrittelee kirkon yhteiskunnallisen tehtävän ja diakonian näkökulmasta kirkon missiota, arvoja, visiota ja strategisia suuntaviivoja. Linjauksen mukaan kirkon tehtävänä on toteuttaa lähimmäisen rakkautta ja seurakunnan toimintaan ovat tervetulleita muutkin kuin jäsenet. Etsivää työtä ja tutkivaa työtettä on vahvistettava, jotta voidaan ennakoida tuleva avuntarve. Kirkon tehtävänä on vaikuttaa suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseen ja tehdä työtä ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden puolesta. Linjauksen mukaan kirkon tulee myös tukea omaehtoista toimintaan ja vertaisryhmiä sekä edistää ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä liittyviin päätöksiin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2010.)

4.2 Perheen kokonaisvaltainen tukeminen diakoniatyössä

Kirkon tekemä perhetyö perustuu Raamatusta nousevaan ihmiskuvaan ja elämäntähtäykseen. Kirkon strategiassa vuoteen 2015 määriteltiin, että kirkon tärkein yhteistyökumppani on perhe, jota tulee tukea niin arkielämässä, vaikeuksissa kuin ristiriidoissakin (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2010, 38). Diakoniasa perheen nähdään koostuvan yksilöistä muodostuvasta kokonaisu-

desta, jossa yhden jäsenen kärsiessä kärsii koko kokonaisuus ja yhtä jäsentä autettaessa autetaan koko perhettä. Kun puhutaan kirkon tekemästä perhetyöstä, tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, mitä seurakuntien työntekijät sekä vapaaehtoiset tekevät erilaisten perheiden hengellisen elämän vahvistamiseksi sekä seurakuntayhteyden ja ihmisenä kasvamisen tukemiseksi. Sen piiriin kuuluu myös perheenjäsenten vahvistaminen ja tukeminen keskinäiseen välittämiseen ja kunnioitukseen sekä auttaminen jaksamaan vaikeissa elämäntilanteissa. Eri perhemuotojen määrä on lisääntynyt ja ihmiset voivat määritellä nykyään eri tavoin, keitä heidän perheisiinsä kuuluu. Kirkon perhetyössä keskeistä on ihmisen arvo, tämän yhteys Jumalaan, toisiin ihmisiin ja seurakuntaan sekä kristillinen elämäntapa. Vanhemmuus nähdään sekä lahjana että tehtävänä. Diakonista perhetyötä ohjaavia periaatteita ovat perhelähtöisyys, tasavertaisuus, realistisuus, kiireettömyys sekä yhteistyö. Sen tavoitteena on tasapainon löytäminen, perheen hyvinvoinnin lisääminen ja välittämisen osoittaminen. (Rättyä 2012, 103–104.)

Kati-Pupita Mattilan mukaan lasten hätä jää usein näkymättömäksi, mutta on silti todellisuutta. Lapsidiakonia pohtiikin, mitä lapsen hyväksi voidaan tehdä kotioissa. Mattila korostaa, ettei vanhemmuuden tukeminen ole osa lapsidiakoniaa, mutta se on iso osa turvallista lapsuutta. Vanhemmuuteen tukemisessa voidaankin erottaa kaksi eri osiota; vanhemmuuteen ohjaaminen ja vahvistaminen. (Mattila 2003, 121–123.) Kuitenkaan lapsidiakoniaa ei enää pidetä itsenäisenä työmuotona vaan kiinteänä osana perhediakoniaa. Nykyisin puhutaankin mieluummin joko perhediakoniasta tai diakonisesta perhetyöstä. (Rättyä 2012, 108.)

Vanhemmuuteen ohjaamiseen ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa. Mattilan mukaan puutteet vanhemmuudessa eivät yleensä johdu tietämättömyydestä, vaan esimerkiksi ympäristöstä ja vanhemman itsetunnosta, kyvystä luottaa omaan arviointikykyynsä lapsensa hoitamisessa eikä yrittää vain tehdä ympäristön odotusten mukaisesti. Mattilan mukaan työntekijän on tällaisissa tilanteissa parempi tarkastella yhdessä vanhemman kanssa asioita lapsen tarpeesta käsin kuin keskittyä parantamaan vanhemman vanhemmuutta tästä itsestä lähtien. Lapsella on tarve tulla nähdyksi koko persoonallaan ja tulla kohdatuksi jokaisessa het-

kessä itsenään, ei vain ongelmiansa kautta. Myös lapsi, jolla ei havaita ongelmia, tarvitsee tulla nähdyksi. Tämä vaatii vanhemmalta fyysisen läsnäolon lisäksi henkistä läsnäoloa. Vanhemmuuden vahvistamisesta puhutaan Mattilan mukaan yleensä niiden perheiden kohdalla, joissa on vakavia ongelmia taustalla, esimerkiksi vanhempien päihteiden käyttö tai mielenterveysongelmat. (Mattila 2003, 55, 123–131, 136.)

Säännöllinen kokoontuminen tutussa ympäristössä antaa mahdollisuuden tutustua ja kokea yhteyttä muiden samalla asuinalueella asuvien vanhempien ja lasten kanssa. Vanhemmat ja lapset voivat toimia yhdessä tai osin erikseen ja saada kokoontumisista niin iloa, virkistystä kuin voimiakin arjessa jaksamiseen. Seurakunnan järjestämissä kerhoissa perheenjäsenillä on mahdollisuus pohtia kasvatukseen, parisuhteeseen, arkeen, perheeseen ja muuhun elämään liittyviä kysymyksiä yhdessä toisten samassa elämäntilanteessa olevien sekä työntekijöiden kanssa. Alopaeus-Karhunen sekä Wennermarkin mukaan perhekerhoista saa tukea oman identiteetin vahvistamiseen ja luottamusta itseensä niin kasvattajana, vanhempana kuin aviopuolisona ja perheen jäsenenä. (Wennermark & Alopaeus-Karhunen 2004, 22).

Alopaeus-Karhunen ja Wennermark (2004) pitävät tulevaisuuden haasteena sitä, että seurakunnan perhetyön tulisi suunnata nykyistä enemmän vanhemmuuden tukemiseen. Suurena haasteena kirkolle he näkevät myös ennaltaehkäisevän, intensiivisen perhetyön kehittämisen, jonka heidän mukaansa tulisi paneutua esimerkiksi vanhemmuuden roolien tutkimiseen, avioparityöskentelyyn, perhekoulutuksiin sekä perhettä tukevaan kristillisen työskentelyn kysymyksiin vastaamiseen. Myös erilaisten perheiden tukeminen kriisitilanteissa voidaan nähdä tulevaisuuden haasteena. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 23.)

4.3 Isä-lapsiparkki

Isä-lapsiparkki on Oulun seurakuntayhtymän ja Oulun kaupungin Perhepalvelun järjestämää toimintaa, joka on suunnattu isille ja heidän alle kouluikäisille lapsil-

leen. Parkki on matalankynnyksen kohtaamispaikka, johon isät sekä isoisät voivat tulla lastensa kanssa. Ennakoilmoittautumista ryhmään ei ole. Isä-lapsiparkin tapaamisissa edetään vapaasti, ilman suunniteltua ohjelmaa. Tarkoituksena on viettää yhdessä vapaa-aikaa ja keskustella mielen päällä olevista aiheista. Toiminnalla halutaan tarjota isille ja heidän lapsilleen paikka viettää yhteistä aikaa. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

Toiminnan tavoitteena on tarjota isille vertaistukea isyyden kysymyksiin. Toiminnan tarkoituksena on tukea isyyttä sekä mahdollistaa isän ja lapsen vuorovaikutus yhteisellä ajalla. Toimintaa pyritään kehittämään jatkuvasti toiminnan tarpeista lähtien. Monet isät sekä neuvolatyöntekijät ovatkin toivoneet uusien parkkien avaamista Oulun eri kaupunginosiin. Kuitenkaan tällä hetkellä työntekijöiden resurssit eivät riitä toiminnan laajentamiseen. Yhtenä tavoitteena onkin toiminnan kautta löytää aktiivi-isiä, jotka haluaisivat ohjata vapaaehtoisena isä-lapsiparkkia esimerkiksi omalla asuinalueellaan. Parkin työntekijät voisivat toimia uuden ohjaajan mentoreina. Isä-lapsiparkin kautta halutaan tuoda esille isätyön merkitystä yhtenä osana perheen hyvinvoinnin edistämisessä. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

Vuonna 2014 Oulussa toimii kaksi isä-lapsiparkkia, jotka kokoontuvat kerran viikossa. Toinen parkki pidetään Oulun kaupungin Mellenius-talolla Peltolan kaupunginosassa ja toinen MLL:n Perhepesän tiloissa Toppilan kaupunginosassa. Isä-lapsiparkki on aloittanut toimintansa syksyllä 2010, jolloin kokoontui yksi parkki kerran viikossa. Oulun kaupunki halusi keskittää kaikki avopalveluiden ryhmätoiminnot yhteen toimipisteeseen, joten vuoden 2012 syksyllä toiminta siirtyi nykyiseen paikkaansa Mellenius-taloon. Toisen parkin toiminta alkoi vuoden 2012 syksyllä Koskelan hyvinvointineuvolan tiloissa, josta se muutti vuoden 2013 syksyllä Perhepesän tiloihin. Toppilassa järjestettävän parkin tavoitteena on ollut vastata kyseisen toiminnan tarpeeseen ottaen huomioon alueen väestörakenne. Alueella on suhteessa muuhun kaupunkiin paljon työttömyyttä sekä kotona olevia isiä. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

Isä-lapsiparkissa käyvät niin nuoret kuin iäkkäämmätkin isät. Isien nuorimmat lapset ovat olleet alle kuuden kuukauden ikäisiä, vanhimmat lapset ovat olleet esikouluikäisiä. Useasti isät lähtevät mukaan parkin toimintaan pienen vauvan kanssa ja parkista muodostuu isän ja lapsen yhteinen harrastus. Kevätkauden 2014 aikana Mellenius-talon parkissa on käynyt viikoittain keskimäärin viisi isää, kun taas Toppilan Perhepesässä on käynyt keskimäärin kaksi isää. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.) Syksyn 2014 aikana Mellenius-talolla on käynyt viikoittain keskimäärin kuusi isää ja Perhepesässä kolme isää. Osallistuvien isien määrä vaihtelee aina kausittain, sillä osa käy parkissa esimerkiksi vain isyysslomansa ajan. Isoisia parkin toiminta ei ole vielä tavoittanut. (Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 20.11.2014.)

Isä-lapsiparkin toiminnasta vastaavat Oulun seurakuntayhtymän lapsi- ja perhetyön diakoniatyöntekijä sekä Oulun kaupungin Perhepalvelun perhetyöntekijä. Työntekijät ovat kummatkin miehiä. Molempien työntekijöiden osalta isä-lapsiparkin ohjaaminen kuuluu osaksi työnkuvaan. Parkeissa tarjottavat kahvit, mehut sekä mahdolliset virkistysretket isille kustannetaan pääsääntöisesti seurakuntayhtymän puolesta. Parityöskentelyn etuna ohjaajat pitävät sitä, että tarvittaessa isillä on parkin aikana mahdollisuus yksilökeskusteluun toisen ohjaajan kanssa. Isät voivat myös ottaa yhteyttä työntekijöihin parkin ulkopuolella ja sopia henkilökohtaisen tapaamisajan. (Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

Ensisijaisesti tavoitteena on ollut, että työntekijät eivät tuo isä-lapsiparkissa aktiivisesti esille omaa taustaansa. Esimerkiksi parkkien mainonnassa ilmaistaan ainoastaan työntekijöiden nimet yhteystietoineen. Näin halutaan antaa toiminnalle neutraali toimintaympäristö ja pyritään välttämään ennakkoasenteita. Diakoniatyöntekijän rooli korostuu silloin, kun keskustelujen sisältö liittyy hengellisiin kysymyksiin tai kun halutaan tietoja seurakuntien toiminnoista ja tapahtumista. Kaupungin perhetyöntekijällä taas on antaa ajankohtaista tietoa lapsiperheille tarkoitetuista tukimuodoista, kuten kotiin annettavasta perhetyöstä ja erilaisista muista tuetuista ryhmistä. Käytännön tasolla työskentelytavoissa ja arvomaailmoissa ei ole suurtakaan eroa työntekijöiden kesken, vaan yhteisenä

tavoitteena on luoda turvallinen sekä toimiva kohtaamispaikka isille lapsineen.
(Pahkin & Rekilä, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2014.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millainen vaikutus isä-lapsiparkilla on ollut isien elämään. Tutkimme, miten parkki tukee isyyttä ja mitä isät saavat siitä. Selvitämme myös, miten isät kokevat sen, että seurakunta on mukana järjestämässä isä-lapsiparkin toimintaa. Tutkimuksen tarkoituksena on tulosten pohjalta tarkastella isä-lapsiparkin toimintaa ja tuoda esille isätyön merkitystä yhtenä osana perheen hyvinvoinnin edistämisessä.

Tutkimuskysymykset alakysymyksineen ovat:

1. Mikä on isä-lapsiparkin toiminnan merkitys parkin isille?
2. Miten isät kokevat sen, että seurakunta on toinen toiminnan järjestäjästä?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen avulla pystytään tuottamaan tieteellistä tietoa, joka täsmentää ongelmiin liittyviä kysymyksiä. Tuotetun tiedon avulla voidaan kiinnittää huomiota olennaisiin seikkoihin sekä lisätä ymmärrystä siitä, mistä todella on kysymys. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 20.) Tutkimuksemme on kvalitatiivinen tapaustutkimus, joka toteutettiin isä-lapsiparkissa käyville tai aiemmin käyneille isille kohdennettuna lomakekyselynä.

6.1 Tutkimusmenetelmät

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan todellista elämää ja tutkimuksen kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tapaus-tutkimuksessa kerätään yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia. Kvalitatiivisen tapaus-tutkimuksen tavoitteena on enemmän löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 134–135, 160–161.) Tutkimussuunnitelma elää tutkimushankkeen mukana, tutkimusta toteutetaan joustavasti ja suunnitelmia muutetaan tarvittaessa (Eskola & Suoranta 2003, 15–16; Hirsjärvi ym. 2009, 164). On myös hyvä muistaa, että jokainen metodikirja käsittelee laadullista tutkimusta kyseisen oppaan näkökulmasta. Näin ollen erilaisten lähteiden käyttöä ja yhdistelemistä tulee tarkastella kriittisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 17.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Tutkimuksemme kohderyhmä koostuu Oulun seurakuntayhtymän ja Oulun kaupungin isä-lapsiparkissa käyvistä isistä. Kysely osoitettiin sekä toiminnassa sillä hetkellä mukana olleille isille että aiemmin parkin toiminnassa mukana olleille isille.

Tutkimus toteutettiin lomakekyselynä, johon isillä oli mahdollisuus vastata joko sähköisesti tai täyttämällä paperisen kyselylomakkeen parkissa. Kysely valikoi-

tui aineistonkeruun menetelmäksi, koska sen avulla pystyttiin tavoittamaan sekä tällä hetkellä parkissa käyvät isät että aiemmin parkin toimintaan osallistuneet isät. Halusimme tutkimuksesta isien kannalta mahdollisimman helposti lähestyttävän. Verkkokyselyn kautta isät pystyivät vastaamaan kyselyyn juuri silloin, kun se heille parhaiten sopi. Valitsimme menetelmäksi lomakekyselyn, koska halusimme taata isille mahdollisuuden anonyymiin vastaamiseen. Kyselyn kautta haluttiin tuoda isien näkökulma ja omat kokemukset esille, joten kyselylomake koostui pääsääntöisesti avoimista kysymyksistä. Avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin. Näin isät pystyivät vastauksillaan osoittamaan, mikä on keskeistä tai tärkeää juuri heille. (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 191–204.)

Kyselylomaketta tehdessämme hyödynsimme teoretietoa, aiempia tutkimuksia, toisen opinnäytetyöntekijän harjoittelukokemuksia isä-lapsiparkista sekä parkin ohjaajien osaamista. Kyselylomakkeessa oli kolme eri osiota, jotka käsittelivät taustatietoja, isä-lapsiparkkia ja seurakuntaa. Isä-lapsiparkkia ja isyyttä koskevia kysymyksiä oli yksitoista. Seurakunnan toimintaa koskevia kysymyksiä oli viisi. Kyselylomakkeen selkeyttämiseksi taustatietoja koskevat kysymykset jaettiin kyselyn alkuun ja loppuun. Lisäksi kyselyn lopussa kysimme vastaajien postinumeroa, mutta näitä vastauksia emme käsittele opinnäytetyössämme. Tieto kerättiin opinnäytetyön toimeksiantajien toiveesta, jotta he pystyvät paremmin arvioimaan, kuinka laajalta alueelta toiminta tavoittaa isät. Kyselylomakkeet esiteltiin yhdessä parkin ohjaajien kanssa ja saadun palautteen pohjalta muokkasimme kyselyn lopulliseen muotoonsa. Lomakkeen kokeilu on välttämätöntä, sillä esitestauksen avulla pystytään kysymysten muotoilua vielä korjaamaan varsinaista tutkimusta varten (Hirsjärvi ym. 2009, 204).

6.2 Aineiston hankinta ja kuvaus

Tutkimuksen aineisto koostuu isä-lapsiparkkiin osallistuneiden isien kyselyn vastauksista (N=12). Aineiston keräämiseksi haimme tutkimusluvut sekä Oulun kaupungin hyvinvointi- ja terveystyöpalveluista että Oulun seurakuntayhtymän diakonian erityispalveluista. Luvat myönnettiin tammikuussa 2014.

Kysely toteutettiin helmikuussa 2014 ja isillä oli kolme viikkoa aikaa vastata kyselyyn. Isillä oli mahdollisuus vastata kyselyyn joko sähköisesti Webropolin kautta tai täyttämällä kyselyn paperiversioon isä-lapsiparkissa. Kysely lähetettiin sähköisesti niille isille, jotka olivat antaneet parkin ohjaajille yhteystietonsa (N=38). Kyselyn avautuessa kävimme henkilökohtaisesti isä-lapsiparkissa esittämässä ja kertomassa opinnäytetyöstämme. Näin isät saivat mahdollisuuden kysyä meiltä suoraan, jos jokin asia oli epäselvää. Kyselyyn liitimme myös saattekirjeen, josta löytyi yhteystietomme. Ennen verkkokyselyn sulkeutumista lähetimme isille vielä muistutusviestin kyselyyn vastaamisesta.

Yhteensä isiltä palautui 12 kyselylomaketta, joista sähköisesti kahdeksan ja paperiversiona neljä. Vastauksia palautui sekä Toppilan että Mellenius-talon parkissa käyneiltä isiltä. Toppilan isä-lapsiparkki järjestettiin aiemmin Koskelassa, jossa käyneiltä isiltä saimme myös vastauksia. Kyselymme tavoitti siis kaikki isä-lapsiparkin nykyiset ja aiemmat toimipisteet. Saimme vastauksia sekä kyselyn toteuttamisen hetkellä toiminnassa mukana olleilta, että aiemmin toimintaan osallistuneilta isiltä.

Kyselyyn vastanneista isistä kolme oli 25–29-vuotiaita, neljä 30–34-vuotiaita, yksi 35–39-vuotias ja neljä yli 40-vuotiaita. Heistä yhdeksän oli työelämässä, yksi opiskelija, yksi eläkkeellä ja yksi koti-isänä. Seitsemällä isällä oli korkea-koulutus, neljällä toisen asteen koulutus ja yhden isän korkeimpana koulutuksena oli peruskoulu.

Kuudella kyselyyn vastanneella isällä oli yksi lapsi, kolmella oli kaksi lasta ja kahdella isällä oli kolme lasta. Yksi isä jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Kahdeksan isää kävi yhden lapsen kanssa parkissa, kolme isää kahden lapsen kanssa ja yksi isä kolmen lapsen kanssa. Suurimmalla osalla isistä oli siis yksi lapsi ja useimmiten isät osallistuivatkin isä-lapsiparkkiin yhden lapsensa kanssa.

Kyselyyn vastanneissa oli toimintaan pitkään osallistuneita isiä sekä vasta hetken mukana olleita. Vastanneista isistä kolme oli ollut mukana parkin toiminnassa.

nassa alle puoli vuotta, kolme puolesta vuodesta vuoteen, kolme yhdestä kahdeksan vuotta ja kolme yli kaksi vuotta. Viikoittain parkissa kävi kolme vastanneista, kahdesta kolmeen kertaan kuukaudessa viisi vastanneista isistä ja neljä isää kertoi käyvänsä harvemmin.

6.3 Aineiston analyysi

Lähestyimme aineistoa aineistolähtöisen sisällönanalyysin näkökulmasta. Analyysia tarvitaan, koska tutkimuksen aineisto vain kuvaa tutkittavaa ilmiötä. Analyysin avulla pystytään luomaan sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysin tarkoituksena on aineiston järjestäminen tiiviiseen ja selkeään muotoon, kuitenkin kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Selkeytetyn aineiston perusteella voidaan tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108.)

Aineiston analysoinnissa seurasimme pitkälti sisällönanalyysiä Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan. Analysointi eteni kolmivaiheisena prosessina, jonka ensimmäinen vaihe oli aineiston redusointi eli pelkistäminen. Aluksi aineisto luokiteltiin teemoittain ja aineistosta karsittiin tutkimukselle epäolennainen tieto pois. Teemoja olivat isä-lapsiparkkia käsittelevät ja seurakunnan osallisuutta käsittelevät kysymykset. Aineisto pelkistettiin luomalla jokaisesta avoimesta vastauksesta tutkimustehtävän kannalta olennaisin pelkistetty ilmaus. Usein yksi vastaus sisälsi useampia ilmauksia. Lopuksi pelkistetyt ilmaukset koottiin yhdeksi aineistoksi.

Analysoinnin toisena vaiheena oli aineiston klusterointi eli ryhmittely. Pelkistetyistä ilmauksista etsittiin samankaltaisuuksia sekä eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmiteltiin ja yhdistettiin yhdeksi alaluokaksi, joka nimettiin luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä.

Aineiston klusteroinnin jälkeen seurasi prosessin viimeinen vaihe, joka oli aineiston abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Yhdistimme samankaltaiset alaluokat ja muodostimme niille yläluokat. Tämän jälkeen samankalta-

set yläluokat yhdistettiin omaksi pääluokakseen. Pääluokat yhdistettiin vielä tutkimuskysymysten mukaisesti yhdistäviin luokkiin. Näin etenimme isien alkuperäisistä kielellisistä ilmaisuista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin.

Seuraavasta kuviosta (KUVIO 2) käy ilmi yhden pääluokkamme muodostuminen aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Kokonaisuudessaan isyyttä koskevia pääluokkia muodostui kolme ja seurakuntaa koskevia kaksi.

KUVIO 2. Esimerkki aineistolähtöisen sisällönanalyysin toteutuksesta

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka	Yhdistävä luokka
Ajanvietto ilman äitiä Isä haluaa osoittaa kiinnostuksensa lasten hoitamiseen Tasavertaisen vanhemmuuden mahdollistuminen Syy lähteä lapsen kanssa kaksin pois asunnosta	Tasavertaisen Vanhemmuuden toteutuminen	Vanhemmuuden tukeminen	Isyyden tukeminen	Isä-lapsiparkin toiminnan merkitys parkin isille
Puolisolle omaa aikaa Omien havaintojen jakaminen ja keskustelu lapsen kehityksestä Puolisoiden välinen keskustelu	Parisuhteen tukeminen			
Tullut vastuuntuntoisemmaksi Saanut käytännön vinkkejä isyyteen Antanut varmuutta isänä olemiseen	Isyyden tukeminen	Isyyden tukeminen		
Enemmän läsnä lapsen kanssa Syventänyt suhdetta Tutustunut paremmin lapseen	Isä-lapsisuhteen syventäminen			

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset olemme jakaneet kahteen kappaleeseen tutkimuskysymysten mukaisesti, ja käymme isien vastauksia läpi kyselylomakkeen mukaisessa järjestyksessä. Samantyyppiset teemat toistuvat useassa eri kohdassa, sillä isät olivat vastanneet kysymyksiin monipuolisesti ja usein sama asia saattoi nousta esille monessa eri vastauksessa.

7.1 Isä-lapsiparkin toiminta

Kyselyn mukaan suurin osa isistä oli saanut neuvolan kautta tiedon parkin toiminnasta. Viisi isää oli saanut tiedon suoraan neuvolasta, yksi isä synnytysvalmennuksesta ja yksi isä kaupungin työntekijältä. Kolme isää oli kuullut puolisoitaan isä-lapsitoiminnasta. Vastauksista ei selviä, mitä kautta puoliso oli saanut tiedon. Yksi isä oli saanut tiedon sanomalehdestä ja yhdelle isälle toiminnasta oli kertonut yksi jo toiminnassa mukana ollut isä. Suurin osa kyselyyn vastanneista isistä ei ollut aktiivisesti osallistunut seurakunnan toimintaan, joten tieto parkin toiminnasta ei ollut tavoittanut heitä seurakunnan lehden tai työntekijän kautta.

Isät olivat lähteneet mukaan toimintaan monista eri syistä. Syyt olivat niin isästä, lapsesta kuin puolisostakin lähteviä. Yleisin syy osallistumiselle oli mahdollisuus miesten väliseen keskusteluun. Tämän mainitsi seitsemän isää vastauksissaan. Isät halusivat nähdä, millaista keskustelua lapsista syntyy miesporukalla. Lisäksi kaksi isää halusi tutustua muihin isiin.

Lähdin parkin toimintaan mukaan alunperin siksi, että tapaisin muitakin pienten lasten isiä, joiden kanssa vaihtaa kokemuksia ja muutenkin jutella. Omasta kaveripiiristä kun ei hirveästi löydy muita isiä.

Toiminta nähtiin isän ja lapsen välisenä yhteisenä harrastuksena. Isät halusivat lapsilleen uusia leikkikavereita ja mieluisaa tekemistä. Yksi isä halusi erityisesti lapsensa sosiaalisten taitojen kehittyvän. Isät kertoivat myös erittäin tärkeäksi

sen, että isän ja lapsen yhteisen harrastuksen myötä puolisolle vapautuu omaa aikaa. Neljä isää halusi tarjota puolisolleen omaa aikaa ja yksi isä oli lähtenyt mukaan toimintaan puolisonsa ehdotuksesta.

Puolisoni on päivät kotiäitinä lapsen kanssa ja itse käyn töissä. Koin, että isä-lapsiparkki voisi olla hyvä keino viettää aikaa lapsen kanssa ilman äitiään sekä äiti saa samalla omaa aikaa kotona.

Kolme isää kertoi uteliaisuuden vaikuttaneen toimintaan mukaan lähtemisessä. He halusivat nähdä, millaista toimintaa tarjotaan pelkästään isille ja lapsille. Yhden isän osallistumista edesauttoi sopiva sijainti, ja yhtä isää päivätöitä tekeville sopiva ajankohta.

Seitsemän isää kertoi, että parkki on vaikuttanut positiivisesti heidän jaksamiensa. Parkki rytmittää mukavasti neljän isän viikkoa ja kaksi isää kertoi parkissa käymisellä olevan piristävä vaikutus. Toinen heistä piristyy siitä, kun hän saa viettää aikaa lastensa kanssa ja toinen siitä, kun hän näkee, että muutkin isät jakavat samanlaisia isyyden haasteita kuin hän. Yksi isä kertoi parkissa käymisen rentouttavan ja yhdelle isälle parkki on mieluisa syy lähteä viettämään aikaa kaksin lapsensa kanssa. Neljä isää ei ollut havainnut huomattavaa muutosta arjessa jaksamisessaan.

Työpäivän jälkeen olen usein väsynyt, ja lapsen hoito tuntuu toisinaan raskaalta, jos vaimo menee illaksi töihin. Parkissa ilta menee mukavissa merkeissä, vaikka olisikin itse väsynyt.

Parkissa käymisellä on ollut konkreettinen vaikutus isien arkeen. Kolme isää kertoi parkin tuoneen mukanaan yhden viikkoa rytmittävän rutiinin lisää. Heistä yksi kertoi järjestelvänsä menojaan niin, että hän pääsee lapsensa kanssa osallistumaan parkkiin ja yksi nosti esille puolisolle vapautuvan oman ajan. Kaksi isää on parkin myötä tutustunut muihin isiin ja toinen heistä piti parkin sosiaalisia kontakteja erittäin tärkeinä. Neljä isää ei ollut havainnut huomattavaa muutosta parkissa aloittamisen jälkeen.

Kysyttäessä parkin vaikutuksia parisuhteeseen vastauksissa korostui puolison oma aika. Kuusi isää piti tärkeänä, että isän ja lapsen yhteisen harrastuksen

myötä puolisollla oli mahdollisuus keskittyä omiin harrastuksiinsa tai perheen nuorimpaan lapseen. Kolme isää korosti parkin positiivista vaikutusta parisuhteeseen. Kaksi isää kertoi parkissa käymisen tuoneen parisuhteeseen uusia keskustelun aiheita. Yhdelle isälle parkki oli tapa osoittaa, että hän on motivoitunut lastenhoitoon. Hän myös nautti siitä, kun sai kertoa puolisolleen lapsen kehityksestä ja jakaa omia havaintojaan. Yhdelle isälle parkki antoi pienen hengähdystauon parisuhteeseen.

Parkin kautta minun on mahdollista osoittaa vaimolle oma motivaationi lasten hoitamiseen ja siihen, että pärjään heidän kanssaan hyvin ilman äitiäkin. Haluan siis vapaaehtoisesti viettää aikaa lasteni kanssa keskenämme. Äidille on myös mukava kertoa havaintoja uusista taidoista tai lasten hauskoista tekemisistä. Yleensä äiti kertoo niistä minulle, koska viettää päivät lasten kanssa.

Kyselyyn vastanneista isistä viisi kertoi parkissa käymisen syventäneen isän ja lapsen välistä suhdetta. Kaksi heistä kertoi tutustuneensa paremmin lapseensa ja yksi isä oli saanut varmuutta isänä olemiseen. Neljä isää kertoi parkin olevan isän ja lapsen yhteinen tapa viettää aikaa, josta nauttivat niin isät kuin lapsetkin. Heistä yhden isän mielestä parkissa ehtii paremmin viettää aikaa lasten kanssa kuin kotona, yksi kertoi isän ja lapsen opettelevan luottamusta toisiinsa oudommassa ympäristössä ja yhden isän mielestä on kiva viettää lapsen kanssa aikaa muuallakin kuin kotona. Kolme isää kertoi, ettei parkilla ole ollut huomattavaa vaikutusta isä-lapsisuhteeseen.

Kun lapsen äiti on päivät kotona lapsen kanssa on hän luonnollisesti huomattavasti läheisempi lapselle kuin minä, joka vietän suurimman osan lapsen valvellaoloajasta töissä... Isä-lapsiparkki saa positiivisessa mielessä lasta irrottautumaan aina hetkeksi äidistään ja myös lähemmäksi minua.

Kolme isistä piti myös tärkeänä sitä, että vanhemmat hoitavat tasavertaisesti lapsiaan. Parkki nähtiin mahdollisuutena osoittaa, että isä pystyy toimimaan yhtä täysmääräisenä vanhempana kuin äiti.

Vahvistaa edelleen että isät voivat hoitaa tasavertaisesti lapsiaan äitiin verrattuna.

Neljä isää kertoi, että parkin myötä he ovat saaneet varmuutta isänä olemiseen. Kaksi heistä oli saanut konkreettisia käytännön vinkkejä ja yksi korosti vertaistuen merkitystä. Kaksi isää kertoi tulleen vastuullisemmaksi ja yksi isä olevansa enemmän läsnä lapsensa kanssa. Yksi isä kertoi parkissa käymisen vähentäneen isyyteen liittyvää stressiä. Kolme isää ei ollut havainnut isyydessään tapahtuneen muutosta parkin myötä.

Ehkä sit se, että parkissa olen enemmän "läsnä" lapseni kanssa. Yhteinen juttu joka parantaa suhdetta omaan lapseen.

Isä-lapsiparkissa käydyt keskustelut koskivat useimmiten arkisia asioita. Isillä oli mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto ja yksitoista isää kertoi keskustelewansa mielellään ajankohtaisista asioista. Lähes yhtä suosittu aihepiiri oli arki, jonka valitsi kymmenen isää. Isyydestä ja lapsista keskusteli mielellään kahdeksan isää. Parisuhteesta keskusteli mielellään kolme isää, ja hengellisistä asioista kertoi mielellään keskustelewansa kaksi isää. Vertaistuen näkökulma korostui keskustelukumppaneista kysyttäessä, sillä keskustelu muiden isien kanssa koettiin hieman tärkeämmäksi kuin keskustelu työntekijöiden kanssa.

Isät nostivat esille monia eri näkökulmia siihen, mikä on heidän mielestään parasta parkissa. Neljä kertaa isät mainitsivat sen, että ryhmä on pelkästään miehille. Neljän isän mielestä parasta parkissa on sen rento ilmapiiri ja neljästi mainittiin myös työntekijöiden ja muiden isien seura. Vertaistuki vertaistuen termillä mainittiin kerran. Kolme isää kertoi parhaaksi asiaksi lapsen kanssa vietetyn ajan ja kaksi isää painotti sitä, kun he saavat viettää aikaa lapsen kanssa ilman äitiä. Kolmesti mainittiin se, että lapsi saa uusia kavereita ja yhdelle isälle ajankohta sopi erittäin hyvin.

Pääsääntöisesti isät olivat tyytyväisiä toimintaan. Neljä isää ei halunnut muuttaa parkin toiminnasta mitään, vaan toimintaa pidettiin mieluisana sellaisenaan. Kevät- ja syyskauden päätteeksi tehdyt retket miesporukalla ovat olleet erityisen mieluisia ja neljä isää toivoikin niiden jatkuvan. Kaksi isää toi esille, että välillä illoissa voisi olla jokin teema, josta keskusteltaisiin tai jonka ympärillä olisi ennalta suunniteltua toimintaa. Yksi isä toivoi, että ohjaajat kyselisivät aktiivisem-

min isien kuulumisia, koska hänen mielestään näin isien kynnys arkojenkin asioiden esille tuomiseen voisi madaltua. Yksi isä toivoi toimintaa omalle asuinalueelleen ja kaksi toiminnan turvattua jatkumista myös tulevaisuudessa. Yksi isä toivoi enemmän isiä mukaan toimintaan.

On todella hyvä, että tällainen, pelkästään isille tarkoitettu parkki on olemassa! Monessa muussa perhetoiminnassa kun on, jos ei pelkästään niin ainakin isän lisäksi myös äidit osallisina, mikä usein "hiljentää" isät.

7.2 Isät ja seurakunta

Kyselyn vastausten mukaan seitsemän isää ei ollut ennen isä-lapsiparkkia osallistunut seurakunnan lapsille ja perheille suunnattuun toimintaan. Vastaaajista kaksi oli aiemmin osallistunut seurakunnan lapsi- ja perhetoimintaan, esimerkiksi perhekerhoon tai pyhäkouluun. Parkissa aloittamisen jälkeen kahden isän seurakunta-aktiivisuus on lisääntynyt. Toinen heistä oli osallistunut seurakunnan isille ja lapsille järjestettyyn tapahtumaan ja toinen muskariin lapsensa kanssa.

Kaksi isää kertoi parkin herättäneen jonkin verran kiinnostusta seurakunnan toimintaan. Toinen heistä mainitsi, että parkissa saa tietoa siitä, mitä kaikkea seurakunta tarjoaa ja hän pitää osaa tarjonnasta mielenkiintoisena. Toinen isä kertoi voivansa harkita seurakunnan lapsille järjestämää kesätoimintaa, kunhan se tulee ajankohtaiseksi. Seitsemän isää vastasi, ettei parkki ole vaikuttanut kiinnostukseen.

Kysyttäessä isien hengellisyydestä neljä isää vastasi, etteivät he ole hengellisiä. Viisi isää vastasi, ettei parkki tue heidän hengellisyyttään ja kaksi kertoi toimintaan osallistumisen tukevan heidän hengellisyyttään. Toinen kertoi parkissa aloittamisen myötä ajattelevansa asioita myös hengelliseltä kannalta ja toinen piti tärkeänä sitä, että tuntee henkilökohtaisesti seurakunnan työntekijän, jonka kanssa voi tarvittaessa luontevasti puhua hengellisistä asioista.

Kahdeksan isää piti hyvänä asiana sitä, että seurakunta on mukana järjestämässä isä-lapsiparkin toimintaa. Heidän mielestään oli tärkeää, että kirkko on mukana seurakuntalaistensa arjessa.

Tänä aikana, kun kirkkoa ja seurakuntaa jatkuvasti kyseenalaistetaan, mikä näkyy esim. kirkosta eroamisina, on tärkeää, että seurakunnalla on mahdollisimman paljon kirkon ulkopuolistakin toimintaa, joka sopii hyvin seurakunnan toimintaan.

Isät korostivat vastauksissaan sitä, että mikäli joku haluaisi keskustella hengellisistä asioista, on hyvä, että siihen on luonteva mahdollisuus. Yksi isä pohti, että seurakunnan työntekijältä saa kuulla ajankohtaisia asioita seurakunnasta. Hänestä on hyvä asia, ettei "Jeesusta tuputeta".

Yksi isä kertoi vastauksessaan, että hengellisyys riippuu paljon työntekijän persoonasta, sillä varsinaista hengellistä sisältöä parkissa ei ole. Yksi isä piti hyvänä sitä, että seurakunnan työntekijän ollessa läsnä tulee keskusteluihin myös hieman eri näkökulmaa. Yksi isä piti tärkeänä sitä, että myös kaupunki on mukana toiminnan järjestämisessä. Vaikka seurakunnan tekemä työ ja sen arvot ovat hänestä hyviä, hän ei kuitenkaan voi samaistua seurakunnan edustamaan uskoon. Kaksi isää ei ollut juurikaan ajatellut kuka toiminnan järjestää, mutta he olivat tyytyväisiä nykyiseen toimintamalliin. Kaksi isää ei pitänyt tärkeänä sitä, että seurakunta on mukana järjestämässä parkin toimintaa.

Tietysti on hyvä, että seurakunta näkyy yhteiskunnassa eri yhteyksissä. Hengellisyys riippuu pitkälti srk:n työntekijän persoonasta ja työskentelytavasta, koska varsinaista hengellistä sisältöä parkissa ei ole

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Isä-lapsiparkin toiminta tukee parkissa käyvien isien isyyttä ja vanhemmuutta. Toiminnan kautta isät ovat saaneet lisää varmuutta isänä olemiseen ja heidän vastuuntuntonsa on lisääntynyt. Myös lapset nauttivat ja hyötyvät parkin toiminnasta, sillä parkissa he saavat uusia ystäviä ja heidän sosiaaliset taitonsa kehittyvät.

Toiminnalla on ollut merkittävä vaikutus isä-lapsisuhteeseen, sillä parkissa käyminen on syventänyt isien ja heidän lastensa välistä suhdetta. Parkin myötä isällä ja lapsella on enemmän yhteistä juteltavaa ja isät ovat oppineet tuntemaan, miten heidän lapsensa käyttäytyvät muiden seurassa. Parkissa lapsen ei tarvitse jakaa huomiotaan isän ja äidin välillä. Parkin myötä isät ovat enemmän läsnä lapsilleen ja he ovat tutustuneet paremmin lapseensa. Parkki koetaan isän ja lapsen yhteisenä juttuna, joka parantaa suhdetta omaan lapseen.

Isät haluavat hoitaa lapsiaan. Vastauksissa korostui vanhempien tasavertainen lasten hoitaminen. Isät haluavat osoittaa äideille, että yhtä lailla hekin osaavat ja haluavat hoitaa lapsiaan. Parkki nähtiin keinona, jolla pystyttiin näyttämään äidille, että isäkin haluaa osallistua aktiivisesti lasten hoitoon. Parkki motivoi isiä viettämään aikaa lastensa kanssa ilman äitiä. Parkki nähtiin positiivisena keinona saada lapsi irrottautumaan hetkeksi äidistä ja tulemaan lähemmäksi isää.

Toimintaan osallistuminen on vaikuttanut positiivisesti parisuhteeseen. Isän ja lapsen yhteisen harrastuksen myötä puolisolle vapautunut aika koettiin erityisen tärkeäksi. Parkin myötä puoliset saivat uusia keskustelunaiheita, ja isät pystyivät kertomaan puolisolleen havaintojaan lapsen kehityksestä ja hauskoista tekemisistä. Parkki mahdollisti myös pienen hengähdystauon parisuhteesta.

Isä-lapsiparkin toiminnassa keskeisintä on vertaistuki. Parkin isille oli erittäin tärkeää se, että toimintaa toteutetaan miesryhmässä. Isät pitivät tärkeänä toisten isien tapaamista sekä miesporukalla käytäviä keskusteluja. Keskustelujen

aiheet käsittelivät niin isyyttä ja lapsia kuin ajankohtaisiakin asioita. Parkin kautta isät ovat tutustuneet muihin isiin ja he ovat saaneet uusia ystäviä.

Toiminnalla on positiivinen vaikutus isien jaksamiseen. Parkissa käymisen myötä isät jaksavat paremmin arjessaan. Parkki tuo niin isille kuin lapsillekin mielekästä tekemistä arkeen ja luo osaltaan rutiinia viikkoon.

Koska isät olivat vastanneet kysymyksiin monipuolisesti ja usein sama asia saattoi nousta esille monessa eri vastauksessa, olemme vielä koonneet seuraavaan kuvioon (KUVIO 3) isien vastauksista nousseet parkin keskeisimmät vaikutukset isien elämään. Kuvioon on merkitty niiden isien määrä, jotka olivat vähintään kerran nostaneet asian esille vastauslomakkeessaan.

KUVIO 3. Isä-lapsiparkin merkitys isille.

Isä-lapsiparkin merkitys isille	N isää
Ryhmältä saatu vertaistuki	9
Auttaa jaksamaan	8
Puolisolle omaa aikaa	8
Isä-lapsisuhde syventynyt	7
Mielekästä sisältöä arkeen	6
Mahdollisuus tasavertaiseen vanhemmuuteen	5
Antanut varmuutta isänä olemiseen	5
Yhteinen ajanvietto	4
Lapselle mieluisa kokemus	4
Lapset saaneet uusia leikkikavereita ja sosiaalistuneet	4
Isän sosiaalisen verkoston laajentuminen	3
Saanut käytännön vinkkejä isyyteen	2
Vastuuntunto lisääntynyt	2

Isä-lapsiparkki on arvoiltaan neutraali ryhmä, jossa isät voivat tavata työntekijöitä sekä toisia samassa tilanteessa olevia isiä. Se, että toinen ohjaajista on diakoniatyöntekijä, ei näy toiminnassa. Parkissa ei järjestetä hartauksia, eikä kysytä isiltä kuuluvatko he johonkin kirkkokuntaan. Parkki ei myöskään kokoonnu seurakunnan tiloissa. Toiminnan ensisijaisena tarkoituksena ei siis ole isien hengellisyyden tukeminen, mutta isillä on mahdollisuus keskustella hengellisistä asioista luontevasti diakoniatyöntekijän kanssa ja saada häneltä tietoa seurakunnan ajankohtaisista asioista.

Diakoniatyöntekijä edustaa parkissa koko seurakuntaa ja onkin vastausten mukaan monelle isälle ainoa kosketus seurakuntaan. Vastauksissa isät nostivat esille myös sen, että yleisiin keskusteluihin tulee erilaista näkökulmaa diakoniatyöntekijän osallistuessa keskusteluun. Kyselyyn vastanneista isistä kaksi kertoi parkissa käymisen tukevan heidän hengellisyyttään. Toinen heistä kertoi isä-

lapsiparkissa aloittamisen myötä ajattelevansa asioita hieman enemmän hengelliseltä kannalta ja toisen isän mielestä on tärkeää tuntee seurakunnan työntekijä henkilökohtaisesti, jotta hänen kanssaan voi tarvittaessa puhua hengellisistä asioista.

Kysyttäessä seurakunnan mukanaolon merkityksestä, isien vastauksissa korostui yhteiskunnallinen näkökulma. Isät pitivät hyvänä asiana sitä, että tarvittaessa on mahdollisuus saada tukea hengellisissä asioissa. Heistä oli positiivista, että seurakunta on mukana seurakuntalaisten arjessa. Kukaan vastaajista ei pitänyt seurakunnan toiminnassa mukanaoloa ehdottoman tärkeänä, mutta kenenkään mielestä se ei myöskään ollut huono asia.

Isien seurakunta-aktiivisuuteen parkki ei näytä juurikaan vaikuttaneen. Kuitenkin parkissa käymisen myötä muutama isä oli alkanut käydä muissakin seurakunnan järjestämissä toiminnoissa, ja osa kertoi parkin herättäneen jonkin verran kiinnostusta seurakuntaa kohtaan. Parkissa käyminen onkin saattanut madaltaa isien kynnystä osallistua seurakunnan toimintaan. Kuitenkin lähtökohtaisesti isien aiempi suhtautuminen seurakunnan toimintaan vaikuttaa pysyneen suhteellisen samana, sillä vain yhden isän seurakunta-aktiivisuus oli selkeästi lisääntynyt parkissa aloittamisen jälkeen.

Seuraavaan kuvioon (KUVIO 4) on vielä koottu yhteenveto seurakunnan mukanaolon merkityksestä parkin isille.

KUVIO 4. Seurakunta toiminnan järjestäjänä.

Isien seurakunta-aktiivisuus	N isää
On osallistunut seurakunnan lapsi- ja perhetoimintaan ennen parkissa aloittamista	2
On osallistunut seurakunnan lapsi- ja perhetoimintaan parkissa aloittamisen jälkeen	4
Kiinnostus seurakunnan toimintaan on jonkin verran herännyt parkissa aloittamisen jälkeen	4
Mikä on seurakunnan mukanaolon merkitys isille	N isää
Hyvä asia, että seurakunta on mukana toiminnan järjestämisessä	8
Ei osaa sanoa, mutta tyytyväinen nykyiseen toimintaan	2
Henkilökohtaisesti ei tärkeää	2
Miten isä-lapsiparkki tukee isien hengellisyyttä	N isää
Tukee hengellisyyttä	2
Ei tue hengellisyyttä	5
Ei ole hengellinen	4

9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN JA EETTISYYDEN ARVIOINTI

Tutkimusta tehdessä pyritään välttämään virheitä, mutta tästä huolimatta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Sen takia onkin tärkeää, että tutkimustulosten raportoinnissa arvioidaan myös tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus nivoutuvat yhteen, sillä tutkimuksen eettisyys vaikuttaa tutkimuksen laatuun. Hyvä tutkija on eettisesti sitoutunut. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 127.)

9.1 Luotettavuus

Teimme kvalitatiivisen tapaustutkimuksen, jonka toteutimme lomakekyselynä. Luotettavuuden kannalta on tärkeää, että valittu tutkimusmenetelmä on tarkoituksenmukainen ja perusteltu (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Tiedonkeruumenetelmäksi valitsimme lomakekyselyn, sillä sen avulla saimme tavoitettua kaikki isät jotka ovat käyneet isä-lapsiparkissa. Lisäksi isät pystyivät vastaamaan kyselyyn anonyymisti, jolloin kynnys vastata oli matalampi. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että raportoinnissa kerrotaan tarkasti mitä on tehty ja miksi, erityistä huomiota tulee kiinnittää raportoinnin johdonmukaisuuteen. Tämä koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. Raportissa tulee käydä myös ilmi laadullisen tutkimuksen aineiston analyysiin liittyvät asiat, kuten luokittelun perusteet ja miten tutkijat ovat päätyneet tulkintoihinsa. Esimerkiksi suorat lainaukset auttavat lukijaa ymmärtämään paremmin, miten tutkijat ovat päätyneet joihinkin johtopäätöksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 232–233; Tuomi & Sarajärvi 2009, 140.)

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten toistettavuutta ja tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen reliaabelius voidaan todentaa eri tavoin. Jos kaksi tai useampia tutkijoita päätyy samankaltaiseen tulokseen, voidaan tutkimusta pitää reliaabelina. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Isäryhmätoiminta on yleistynyt vasta 2000-luvulla ja isyystutkimus on painottunut tutkimaan isyyskokemuksia ja isänä olemista (Eerola & Mykkänen 2014a, 201–202). Tästä huolimatta on jo julkaistu muutama pro gradu -tutkielma sekä opin-

näytetyö, jotka ovat tutkineet isien kokemuksia isäryhmistä. Tutkimuksemme tuottikin hyvin samansuuntaisia tuloksia kuin nämä aiheesta aiemmin tehdyt tutkimukset. Tuloksemme olivat yhteneviä esimerkiksi Anna Jalkasen (2007) kanssa, joka selvitti pro gradussaan isien kokemuksia Mannerheimin lastensuojeluliiton isä-lapsiryhmästä. Tutkimuksen mukaan isät saivat uusia ystäviä ja vertaisryhmän tukea samalla kun puoliset saivat aikaa itselleen. Isät ja lapset saivat yhteistä aikaa kodin ulkopuolella ja isäniltoista muodostui osa perheiden viikkorutiinia. Myös Luontion (2009) opinnäytetyössä korostui isän ja lapsen yhteisen harrastuksen tärkeys sekä ryhmästä saatu vertaistuki. Hän selvitti, mikä merkitys Rovaniemen perhepalvelukeskuksen isä-lapsiryhmällä oli toimintaan osallistuville isille.

Tutkimuksessamme painottui kaksi pääteemaa; isä-lapsiparkin toiminnan merkitys isien elämään sekä seurakunnan rooli isä-lapsiparkissa. Onnistuimme hyvin tavoittamaan parkissa käyvät isät ja saimme monipuolisesti vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Käytettäessä lomakekyselyä, tulee ottaa huomioon, että tutkittavat voivat ymmärtää kysymykset eri tavalla kuin tutkijat ovat ajatelleet (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Testasimme kyselymme ennen kuin annoimme sen isille täytettäväksi ja saadun palautteen pohjalta muokkasimme kyselylomaketta.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme saimme hyvin laatimamme kyselylomakkeen avulla vastauksia. Toinen tutkimuskysymyksemme käsitteli seurakunnan työntekijän roolia isä-lapsiparkissa. Tämä tutkimuskysymys osoittautui haasteellisemmaksi, sillä parkin ohjaajien työnantajien ei ole tarkoitus korostua parkin arjessa. Kuitenkin halusimme tarkastella isä-lapsiparkin toimintaa myös seurakuntatyön näkökulmasta. Kyselylomaketta tehdessämme ja varsinkin isien vastauksia tulkitessamme seurakunnan työntekijän rooli laajeni käsittämään koko seurakunnan roolia yhtenä parkin järjestäjänä. Jos olisimme henkilökohtaisesti haastatelleet isiä, olisimme voineet saada tarkempia vastauksia tutkimuksen seurakuntaa koskeviin kysymyksiin.

Kyselylomakkeemme sisälsi taustatietokysymyksiä lukuun ottamatta enimmäkseen avokysymyksiä. Avokysymykset mahdollistivat sen, että isät nostivat vas-

tauksiinsa juuri ne asiat, jotka heidän mielestään olivat keskeisimpiä. Koska vastausvaihtoehtoja ei ollut, monet isät puhuivat samoista asioista eri sanoin. Esimerkiksi toiset käyttivät vertaistuen termiä ja toiset puhuivat siitä, kuinka tärkeää heille on mahdollisuus isien väliseen keskusteluun. Vastauksista huomasin, että isät olivat paneutuneet ja vastanneet huolella kysymyksiin. Kaikki isät eivät välttämättä kyselyä täyttäessään osanneet ajatella kaikkia aiheeseen liittyviä asioita. Jos olisimme käyttäneet enemmän monivalintakysymyksiä, olisimme voineet saada hieman erilaisia tuloksia.

Opinnäytetyötä tehdessämme pidimme tiiviisti yhteyttä parkin ohjaajiin sähköpostin välityksellä. Tarvittaessa pidimme palavereja, joissa kaikki olivat paikalla. Parkkia koskevan kirjallisen osuuden valmistuttua teksti annettiin parkin ohjaajille luettavaksi, jotta voitiin varmistua siitä, että olemme kirjoittaneet asiat oikein ja ymmärrettävästi. Saimme parkin ohjaajilta palautetta niin sisällön kuin kielellisen esittämisen osalta ja teimme saamamme palautteen pohjalta muutoksia työhömmme.

9.2 Eettisyys

Tutkimuksen eettisyydestä puhuttaessa mainitaan usein hyvä tieteellinen käytäntö, jonka mukaisesti tutkimuksia tulisi tehdä (ks. esim. Tuomi & Sarajärvi 2009, 132–133). Suomen akatemian tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimuseettisissä ohjeissa (2012) kerrotaan, että hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muun muassa tutkijoiden rehellisyys, yleinen huolellisuus sekä tarkkuus. Tutkijoiden tulisi myös ottaa huomioon aiempi tieto ja tutkimukset ja viitata niihin asianmukaisella tavalla. Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tutkijoiden tulee arvioida omaa työtään koko prosessin ajan, sekä esittää tulokset asianmukaisella tavalla. Tutkimuseettisissä ohjeissa korostetaan myös sitä, että tarvittavat tutkimusluvut tulee hoitaa kuntoon jo tutkimuksen alkuvaiheissa ja suunnittelu tehdä huolellisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6–7.) Opinnäytetyön toteuttamisesta sovittiin alustavasti jo keväällä 2013 parkin molempien ohjaajien kanssa. Opinnäytetyön suunnitelma laadittiin aikataulun mukaisesti ja

tarvittavat tutkimusluvut haettiin suunnitelman valmistumisen jälkeen Oulun seurakuntayhtymältä sekä Oulun kaupungin hyvinvointi- ja terveystalvasta.

Tutkijan tulee selvittää tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä tutkimuksen tavoitteet, menetelmät sekä mahdolliset riskit siten, että tutkittavat pystyvät ne ymmärtämään. Tutkittavilla tulee olla mahdollisuus kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen sen jälkeen kun ovat saaneet tarpeellisen tiedon tavoitteista ja menetelmistä. Heillä tulee olla myös oikeus kieltää jälkikäteen antamansa aineiston käyttäminen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131.) Ennen kyselyämme antamista isille, kävimme esittelemässä itsemme isä-lapsiparkissa ja kertomassa opinnäytetyöstämme ja kyselyn sisällöstä. Kerroimme isille, mihin heidän antamiaan vastauksia tullaan käyttämään sekä korostimme vastaamisen olevan anonyymiä ja vapaaehtoista. Kyselyn yhteydessä isät saivat myös saatekirjeen, joka sisälsi yhteystietomme. Näin heillä oli mahdollisuus lisäkysymyksien esittämiseen.

Tutkimustietojen on oltava ehdottoman luottamuksellisia eikä niitä saa käyttää muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131). Tuloksien raportoinnissa kiinnitimme huomiota siihen, että yksittäistä vastaajaa ei ole mahdollista tunnistaa tekstistä. Raportoinnissa esitimme tunnistetietoja, kuten koulutustaustaa tai lasten lukumäärää, vain koottuna yhteenvetoina. Kyselyn yhteydessä kysyttiin myös postinumeroa, joka ei tule raportissa missään vaiheessa julki. Tieto kerättiin opinnäytetyön toimeksiantajien toiveesta, jotta he pystyvät paremmin arvioimaan, kuinka laajalta alueelta toiminta tavoittaa isät. Tieto toimitettiin koottuna yhteenvetona parkin ohjaajille.

Tutkimusaineiston keruun jälkeen kävimme aineistoa läpi useampaan kertaan ennen kuin aloitimme luokittelun tekemisen. Itse analysointi toteutettiin Tuomen ja Sarajärven (2009) ohjeistusta mukaillen kolmivaiheisena prosessina. Aineiston pelkistämisen, ryhmittelyn ja teoreettisten käsitteiden luomisen avulla etenimme isien alkuperäisistä kielellisistä ilmaisuista tutkimuksen johtopäätöksiin. Prosessin aikana palasimme useita kertoja tarkastelemaan isien alkuperäisiä ilmaisuja varmistuaksemme tulkintojemme paikkansapitävyydestä. Tutkimuksen tuloksia tulkittaessa perusteellinen perehtyminen aineistoon on tärkeää,

jotta tutkijat varmasti tuntevat aineistonsa ja mahdollisilta väärinymmärryksiltä välttyään (Hirsjärvi ym. 2009, 229–233).

10 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millainen vaikutus isä-lapsiparkilla on ollut isien elämään, miten isä-lapsiparkki tukee isyyttä ja mitä isät ovat saaneet isä-lapsiparkista. Tarkoituksena oli myös selvittää miten isät kokevat sen, että seurakunta on toinen toiminnan järjestäjistä.

10.1 Isä-lapsiparkki isyyden tukena

National Center of Fathers and Families -keskuksen mukaan hyvään isyyteen kuuluu isän läsnäolo, huolenpito, lasten sosiaalistumisen ja opillisen edistymisen tuki, toimivan yhteistyösuhteen luominen muihin lapsesta huolta pitäviin aikuisiin, isän terveet elämäntavat sekä aineellinen ja taloudellinen osallistuminen. Tarkasteltaessa tutkimuksen tuloksia keskuksen määritelmän kautta voidaan todeta, että isä-lapsiparkki onnistuu toiminnallaan tukemaan isiä isyyden monissa eri ulottuvuuksissa. Isät kertoivat, että parkissa käymisen myötä heidän vastuullisuutensa on lisääntynyt. Samalla he ovat oppineet olemaan paremmin läsnä lapselleen. Isä-lapsiparkki on isän ja lapsen yhteinen harrastus, jolla on kummallekin osapuolelle tärkeä merkitys. Parkissa isä sitoutuu viettämään aikaa lapsensa kanssa ja parkin aikana isällä on täysi vastuu lapsensa emotionaalisesta hyvinvoinnista, fyysisestä terveydentilasta ja ulkoisesta olemuksesta. Isät korostivatkin sitä, kuinka he parkkiin osallistumisellaan haluavat osoittaa lasten äideille, että he ovat täysin kykeneviä sekä halukkaita hoitamaan lapsiaan. Parkissa isä saa myös mahdollisuuden toteuttaa isyyttään ilman äidin puuttumista isän tapaan toimia lapsensa kanssa.

Isät kokivat erittäin tärkeäksi äidin hyvinvoinnin, ja parkkiin osallistumisellaan he halusivat mahdollistaa äidille yhden illan omaa aikaa. Näin ollen parkki edesauttaa toiminnallaan vanhempien jaetun vanhemmuuden toteutumista sekä äidin jaksamista. Isät pitivät toimintaa myös mieluisana ja kehittäväenä lapsille. Parkissa lapset saivat uusia ystäviä ja ryhmään osallistumisen lomassa myös lasten sosiaaliset taidot kehittyivät. Isä on lapsille tärkeä roolimalli ja parkin kautta

lapset saavat kokemuksen siitä, kuinka myös miehet voivat keskustella avoimesti keskenään.

Viime vuosikymmenen aikana on kiinnitetty voimakkaasti huomiota isyyden muuttumiseen. Näkökulma miehestä kasvattajana on vahvistunut, eikä miestä nähdä enää pelkästään elättäjänä ja kurin pitäjänä. Asiasta puhutaan ja huomio on kohdistunut isän ja lapsen väliseen suhteeseen sekä yhdessä vietetyn ajan tärkeyteen. Arvo- ja asennemuutos on huomattava, sillä isät itse ilmoittavat haluavansa olla lastensa kanssa. Näin ollen monilla miehillä on tarve ja halu pohdita ja puhua isyydestä. Isä-lapsiparkki vastaakin osaltaan tähän tarpeeseen, sillä parkin rennossa ilmapiirissä isillä on mahdollisuus jakaa omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Kyselymme vastauksissa korostuikin erityisesti vertaistuen merkitys, vaikka useimmat isät eivät määritelleet saavansa nimenomaan vertaistukea. Kuitenkin vastauksissaan isät kokivat tärkeäksi sen, että he saivat miesryhmässä keskustella isyydestä, vanhemmuudesta ja lapsistaan samassa elämäntilanteessa olevien kanssa.

Myös erilaiset kyselyt ja tutkimukset osoittavat isä-lapsiryhmille olevan tarvetta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton isäkyselyn mukaan isillä on halukkuutta osallistua isille ja lapsille suunnattuun toimintaan ja se koetaan mukavaksi tavaksi viettää yhdessä aikaa lasten kanssa. Toiminnan mielekkyys on isille tärkeämpää kuin se, kuka toimintaa järjestää. Kyselyn mukaan isillä on halukkuutta keskustella isyyteen ja vanhemmuuteen liittyvistä asioista toisten isien kanssa. Kyselyssä nousi myös esille se, että toiminta on hyvä suunnitella illoiksi ja viikonlopuiksi, jolloin isillä on eniten aikaa osallistua. Isä-lapsiparkki vastaa osaltaan juurikin näihin tarpeisiin, sillä toinen parkeista järjestetään ilta-aikaan, parkin toimintaa organisoii useampi järjestäjätaho ja vertaistuella on parkissa keskeinen rooli. Myös Lähteenmäen ja Neitolan tutkimustulokset painottavat vertaistuen merkitystä.

Tänä päivänä esikoistaan odottavat isät saavat valmennusta vanhemmuuteen neuvolan perhevalmennuksessa. Joissain kaupungeissa tuleville isille on lisäksi järjestetty oma tapaaminen sekä mahdollisesti oma kokoontuminen vastasyntyneiden vauvojen kanssa. Luonnollisesti neuvolan rooli on tukea isää isäksi tu-

lemisessä. Kun lapsi kasvaa, ajankohtaiseksi tulevat erilaiset isille ja lapsille suunnatut toiminnot. Isä-lapsitoiminnan järjestäjä on tällä hetkellä useimmiten järjestö, ja toiminta on painottunut isän ja lapsen yhteiseen tekemiseen, esimerkiksi puutöihin, kalastukseen tai kokkailuun. Isä-lapsiparkki erottuu sisällöltään muusta isä-lapsitoiminnasta, sillä illoissa ei ole ohjattua sisältöä vaan vapaata keskustelua ja yhdessäoloa. Isille ja heidän lapsilleen on haluttu tarjota paikka, jossa he voivat viettää yhteistä aikaa, sekä isille mahdollisuus keskustella mielen päällä olevista asioista. Kun ilta ei sisällä tiivistä ohjelmaa, isille jää enemmän aikaa keskustella vertaistensa kanssa.

Diakonian ja yhteiskuntatyön linjauksen mukaisesti kirkon tulee tulevaisuudessa vahvistaa etsivää työtä, jotta avun ja tuen tarpeet voidaan ennakoida vielä nykyistä paremmin. Kirkon tulee myös kyseisen linjauksen mukaan tukea vertaisryhmiä ja omaehtoista toimintaa. Haasteena tulevaisuudessa kirkolla on intensiivisen ja ennaltaehkäisevän perhetyön kehittäminen. Osaltaan parkki vastaa jo näihin haasteisiin tarjoamalla mahdollisuuden vertaistukeen sekä mahdollistamalla varhaisen tuen saamisen. Kyselymme vastausten mukaan isät pitivätkin vertaistukea isä-lapsiparkin tärkeimpänä ominaisuutena. Tämän lisäksi isät ovat parkissa säännöllisesti tekemisissä ammattilaisten kanssa, jotka voivat seurata isien jaksamista sekä hyvinvointia ja tarvittaessa tarjota yksilöllistä tukea.

Diakoniassa perhe nähdään kokonaisuutena, johon kaikkien yksilöiden hyvinvointi vaikuttaa. Diakoniatyössä tuleekin huomioida perhe ja perheen sisäiset suhteet kokonaisuutena sekä vahvistaa koko perhettä. Kirkon strategiassa vuoteen 2015 asti määriteltiin, että kirkon tärkein yhteistyökumppani on perhe, jota tulee tukea niin arkielämässä, vaikeuksissa kuin ristiriidoissakin. Tämän takia onkin tärkeää ja perusteltua, että diakoniatyössä tehtäisiin työtä myös isä-lapsisuhteen vahvistamiseksi.

Monissa seurakunnissa on tarjolla erilaisia perhekerhoja ja äiti-lapsiryhmiä, mutta varsinaista isille suunnattua toimintaa järjestetään vain muutamissa seurakunnissa, työntekijän aloitteesta lähtien. Isätyö tulee nähdä koko seurakunnan asiana, ei vain diakoniatyön, joten työtä kehitettäessä on hyödynnettävä kirkon moniammatillista osaamista. Kehittämistyötä voivat olla tekemässä niin dia-

koniatyöntekijät, lapsi- ja perhetyöntekijät kuin muutkin kirkon työntekijät. Seurakunnan diakonia-, perhe- ja lapsityöntekijöistä valtaosa on naisia (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.), mutta neuvoloiden isäryhmistä saaduista kokemuksista voidaan huomata, että työntekijän sukupuolella ei ole merkitystä. Sukupuoli ei ole este isätyön tekemiselle, vaan enemmän vaikuttaa työntekijän ammattitaito. MLL:n isäkyselyn tulosten mukaan myös isät itse osoittivat mielenkiintoa ryhmien ohjaamiseen. Isäryhmien ohjaajana voikin toimia vapaaehtoistyöntekijä ja seurakunta voisi tukea toimintaa esimerkiksi tarjoamalla tilat sekä tukemalla vapaaehtoista tehtävässään.

Isä-lapsiparkin toiminnassa ei näy, että toinen ohjaajista on seurakunnan työntekijä. Toiminnan ensisijaisena tarkoituksena ei ole tukea isien tai lapsien hengellistä elämää, vaan hengellinen ulottuvuus näkyy siinä, että isillä on halutesaan mahdollisuus hengelliseen keskusteluun. Näin ollen vaikka seurakunta on yhtenä toiminnan järjestäjänä, se ei estä seurakuntaan kuulumattomia isiä osallistumasta parkin toimintaan. Kuitenkin diakoniatyöntekijälle on selkeä paikka isä-lapsitoiminnan järjestämisessä, sillä parkissa toteutuu kirkon strategiassakin määritelty työ perheen tukemiseksi.

Kaiken kaikkiaan kiinnostus isyyttä kohtaan on herännyt erityisesti 2000-luvun alkupuolella ja isyyttä on tutkittu monen eri tieteenalan näkökulmasta. Omien havaintojemme mukaan Suomessa isäryhmien ja isä-lapsiryhmien kehittäminen on painottunut enemmän uusien toimintamallien luomiseen kuin isille suunnatun toiminnan vaikutusten tutkimiseen. Meidän työmme lisäksi tähän mennessä on valmistunut vain muutama opinnäytetyö ja pro gradu -tutkielma, jotka käsittelevät isäryhmien merkitystä. Oma työmme eroaa näistä siinä, että työmme käsittelee myös seurakunnan näkökulman isien parissa tehtävään työhön. Tämän lisäksi työmme tuotti kohdennettua tietoa parkin ohjaajille, jonka avulla työntekijät pystyvät tarkastelemaan ja kehittämään isä-lapsiparkin toimintaa.

Toivomme tällä opinnäytetyöllä pystyvämme osoittamaan, että isien parissa tehtävällä työllä on suuri merkitys perheen hyvinvoinnille. Tutkimuksemme mukaan parkissa käyminen on muun muassa vaikuttanut positiivisesti isän ja lapsen väliseen suhteeseen, antanut isille vertaistukea, tuonut mielekästä sisältöä

isien arkeen ja auttanut heitä jaksamaan. Lisäksi isän ja lapsen yhteinen harrastus on mahdollistanut äideille omaa aikaa.

10.2 Jatkotutkimushaaste

Tutkimuksemme osoitti hyvin parkin positiiviset vaikutukset perheen hyvinvoinnille isän näkökulmasta. Kyselymme oli kuitenkin kohdennettu vain isille, joten äidin ja lapsen näkökulma parkissa käymisen vaikutuksista jäi isien vastausten varaan. Jatkotutkimushaasteena esitämme, että isä-lapsiryhmien merkitystä tutkittaisiin ryhmissä mukana olevien lasten näkökulmasta. Näin saataisiin tietoa siitä, millainen vaikutus isä-lapsitoiminnalla on lapsen hyvinvoinnille.

LÄHTEET

- Alopaeus-Karhunen, Pirkko-Liisa & Wennermark, Pirjo-Liisa 2004. Lapsityö Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Teoksessa Heinonen, Leena; Luodeslampi, Juha & Salmensaari, Leena (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: kirjapaja, 13–24.
- Aukia, Markku 2010. Lapset olkoon ihmisiksi. Suomen talonpoikaiskotien hiljainen kasvatus. Kansantieteellinen tutkimus. Turku: Turun yliopisto. Viitattu 12.8.2014.
<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/52564/diss2010aukia.pdf?sequence=1>
- Crockenberg, Susan 1988. Social support and parenting. Teoksessa Hiram Fitzgerald, Barry Lester & Michael Yogman (toim.) Research on support for parents and infants in the postnatal period. New York: Ablex, 67–92.
- Diamond, Michael J. 2007. My father before me. New York: Norton.
- Eerola, Petteri & Mykkänen, Johanna (toim.) 2014b. Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus.
- Eerola, Petteri & Mykkänen, Johanna 2014a. Liite 2: isyyskokemusten tutkimus Suomessa. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 201–205.
- Eerola, Petteri & Mykkänen, Johanna 2014c. Isyyskokemusten jäljillä. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 7–18.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Fagerholm, Leena; Försti, Heidi; Immonen, Katja & Rantaniemi, Maija 2012. Isän kanssa –kerho. Isyyden tukeminen Pieksämäen seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Huttunen, Jouko 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huttunen, Jouko 2014. Isyyden muutos ja tulevaisuus. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 178–196.
- Jalkanen, Anna 2007. ”Mukavia hetkiä äijäseurassa lasten ehdoilla” – Osallistuminen isä-lapsi-toimintaan ja sen merkitys isille ja perheille. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Varhaiskasvatus. Pro gradu –työ.
- Kekäle, Jari & Eerola, Petteri 2014. Isyyden tarinamarkkinoilla. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 19–31.
- Kela 2013. Kelan tilastollinen vuosikirja 2012. Helsinki: Kela. Viitattu 23.8.2014. [http://uudistuva.kela.fi/it/kelasto/kelasto.nsf/\(WWWAllDocsById\)/801B1DEF0D4A0B8BC2257CFA00343B16/\\$file/Vk_2012.pdf](http://uudistuva.kela.fi/it/kelasto/kelasto.nsf/(WWWAllDocsById)/801B1DEF0D4A0B8BC2257CFA00343B16/$file/Vk_2012.pdf)
- Kela i.a. Isyysvapaa ja isyysraha. Viitattu 23.8.2014. http://www.kela.fi/isan-vapaat_isyysvapaa-ja-isyysraha
- Kolehmainen, Jani 2004. Osallistuva isä – muuttunut mies? Teoksessa Ilana Aalto & Jani Kolehmainen (toim.) Isäkirja. Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino, 89–108.
- Lammi-Taskula, Johanna & Salmi Minna 2014. Isät, työ ja perhe. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 75–90.
- Luontio, Ulla 2009. Isä-lapsiryhmän toiminnan merkitys isille. Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Lähteenmäki, Marko & Neitola, Marita 2014. Isien tukiverkostot vauvaperheissä. Teoksessa Johanna Mykkänen & Petteri Eerola (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 65–74.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a. Isä-hanke 2010-2013. Viitattu 20.9.2014. <http://varsinaissuomenpiiri-mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/5a29e678ba175cac85e6312695accbcb/1411199108/application/pdf/284062/Is%C3%A4-hanke%202010-2013.pdf>
- Mattila, Kati-Pupita 2003. Lapsidiakonian käsikirja. Jyväskylä: Sininauhaliitto.

- Miessakit ry 2012. Isyys kuulluksi, näkyväksi ja osallistuvaksi. Isyyden tueksi – hanke 2008-2014 Väliraportti. Viitattu 20.9.2014.
http://www.miessakit.fi/easydata/customers/miessakit/files/Liitetiedostot/isyyden_tueksi_valiraportti.pdf
- Miettinen, Anneli & Rotkirch, Anna 2012. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000-luvulla. Perhebarometri 2011. Väestötutkimuslaitos – Katsauksia E 42/2012. Helsinki: Väestöliitto.
- Mykkänen, Johanna & Aalto, Ilana 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyystutkimuksesta Suomessa 1990-2010. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 12.8.2014.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>
- NMKY – isä-lapsi i.a. Isien ja lasten yhteistä tekemistä. Viitattu 21.9.2014.
<http://www.isa-lapsi.fi/>
- NMKY i.a. Suomen NMKY. Viitattu 21.9.2014. www.ymca.fi
- Pahkin, Ville & Rekilä, Kari 2014. Perhetyöntekijä, Oulun kaupunki. Lapsi- ja perhetyön diakoni, Oulun seurakuntayhtymä. Oulu. Sähköpostiviesti 23.4. Vastaanottaja Mia Lope. Tuloste tekijöiden hallussa.
- Peitsalo, Peter 2008. Miesryhmät – teoista sanoihin. Miessakit ry:n julkaisuja 2008:1. Helsinki: Miessakit ry.
- Puuska, Karolina 2012. Diakoniatyö ryhmissä ja lähiyhteisöissä. Teoksessa Gothóni, Raili; Helosvuori, Riitta; Kuusimäki, Kalle & Puuska, Karolina (toim.) Kantakaa toistenne kuormia. Diakoniatyön perusteet ja käytäntö. Helsinki: Kirjapaja, 111–150.
- Rekilä, Kari 2014. Lapsi- ja perhetyön diakoni, Oulun seurakuntayhtymä. Oulu. Henkilökohtainen tiedonanto 20.11.
- Rättyä, Lea 2012. Diakoniatyö yksilöiden ja perheiden parissa. Teoksessa Gothóni, Raili; Helosvuori, Riitta; Kuusimäki, Kalle & Puuska, Karolina (toim.) Kantakaa toistenne kuormia. Diakoniatyön perusteet ja käytäntö. Helsinki: Kirjapaja, 80–110.
- Salmela, Esa 2005. Isälapsiryhmät vanhasta isyydestä uuteen isyyteen. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu -työ.
- Sarkadi, Anna; Kristiansson, Robert; Oberklaid, Frank & Bremberg, Sven 2008. Fathers' involvement and children's developmental outcomes: a

systematic review of longitudinal studies. *Acta Paediatrica*, 97, 153–158.

Sinkkonen, Jari 2012. *Isäksi ensi kertaa*. Helsinki: WSOY.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. *Lastenneuvola lapsiperheiden tukena*. Opas työntekijöille. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:14. Helsinki. Viitattu 2.9.2014.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3578.pdf&title=Lastenneuvola_lapsiperheiden_tukena_fi.pdf

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 15.9.2010. Piispainkokous. Ammatillisen koulutuksen seuranta vuonna 2009 ja ydinosaamiskuvaukset. Viitattu 16.9.2014.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F32B683CEE60D711C22577AD002514C0/\\$FILE/AKR-ydinosaamiskuvaukset-kirkkohallitukselle.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F32B683CEE60D711C22577AD002514C0/$FILE/AKR-ydinosaamiskuvaukset-kirkkohallitukselle.pdf)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2010. *Meidän kirkko – välittävä yhteisö, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön linjaus*

2015 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content401510>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. *Naisten osuus kirkon henkilöstöstä*.

Viitattu 1.10.2014.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3A1AB1>

Suomen virallinen tilasto 2013. *Syntyneet 2012*. Tilastokeskus. Viitattu

23.8.2014. http://www.stat.fi/til/synt/2012/synt_2012_2013-04-12_fi.pdf

Säkäjärvi, Maija 2008. *Mitä kuuluu isä? Mannerheimin Lastensuojeluliiton isäkyselyn tulokset*. Sosiaalikehitys Oy. Viitattu 14.9.2014. [http://mll-fi-](http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/296a079b156184c321f5b7f9a4450037/1369603102/application/pdf/6422456/Is%C3%A4kyselyn%20tulokset%20Sosiaalikehitys%20Oy%20051108.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/296a079b156184c321f5b7f9a4450037/1369603102/application/pdf/6422456/Is%C3%A4kyselyn%20tulokset%20Sosiaalikehitys%20Oy%20051108.pdf](http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/296a079b156184c321f5b7f9a4450037/1369603102/application/pdf/6422456/Is%C3%A4kyselyn%20tulokset%20Sosiaalikehitys%20Oy%20051108.pdf)

Säävälä, Hannu; Keinänen, Eero & Vainio, Jari 2001. *Isä neuvolassa – työvälitteitä ja ajatuksia vauvaa odottavien ja hoitavien isien kanssa*

työskenteleville. Tasa-arvojulkaissuja 2001:8. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Tutkimuseettiset ohjeet. Viitattu 16.5.2014.

http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_verkkoversio040413.pdf.pdf#overlay-context=fi/ohjeet-ja-julkaisut

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 2011/338, 6.4.2011. Viitattu 25.9.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110338#L3>

Veikkola, Juhani 2002. Diakonian perustehtävä, visiot ja tavoitteet. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli & Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 107–128.

LIITE 1: Saatekirje

Hyvä Isä!

2.2.2014

Olemme kaksi sosionomi-diakoni opiskelijaa Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä isä-lapsiparkin toiminnasta. Työn tarkoituksena on selvittää, miten parkissa käyminen on vaikuttanut isien elämään.

Olisimme kiitollisia, jos voisit vastata tähän kyselyyn sunnuntaihin 2.3.2014 mennessä. Kysely sisältää sekä avo- että monivalintakysymyksiä. Kyselyyn voit vastata joko sähköisesti tai täyttämällä paperisen vastauslomakkeen isä-lapsiparkissa. Mikäli täytät paperiversion, palauta vastauslomake suljetussa kirjekuoressa parkin ohjaajalle. Suljetut kirjekuoret toimitetaan suoraan opinnäytetyön tekijöille ilman välikäsiä.

Kyselyyn vastataan nimettömästi, eikä henkilötietoja julkaista valmiissa opinnäytetyössä. Käsittelemme saamamme aineiston luottamuksella ja meitä sitoo vaitiolovelvollisuus. Kerättyä materiaalia käytämme vain opinnäytetyömme tekemiseen, jonka jälkeen kerätty aineisto hävitetään. Isä-lapsiparkin ohjaajat eivät käsittele vastauslomakkeita.

Mikäli teillä on kysymyksiä tai haluatte lisätietoja, vastaamme mielellämme.

Elina Koivulahti
elina.koivulahti@student.diak.fi

Mia Lope
mia.lope@student.diak.fi

KIITOS!

LIITE 2: Isien kyselylomake

ISIEN KYSELYLOMAKE

Ympyröi valitsemasi paras vaihtoehto tai kirjoita vastauksesi viivoille.

Taustatiedot

1. Minkä ikäinen olet?

- a) alle 25 vuotta
- b) 25-29 vuotta
- c) 30-34 vuotta
- d) 35-39 vuotta
- e) 40 vuotta tai yli

2. Parkki jossa käyt tai olet käynyt?

- a) Mellenius-talo, Peltola
- b) Perhepesä, Toppila
- c) Koskelan neuvola, Koskela

3. Montako lasta sinulla on? _____

4. Monenko lapsen kanssa käyt parkissa? _____

Isä-lapsiparkki

5. Kuinka kauan olet ollut mukana parkin toiminnassa?

- a) alle 6 kuukautta
- b) 6 – 12 kuukautta
- c) 1 – 2 vuotta
- d) yli 2 vuotta

6. Kuinka usein osallistut parkkiin?

- a) viikoittain
- b) 2 – 3 kertaa kuukaudessa
- c) kerran kuukaudessa
- d) 1 – 3 kertaa kahdessa kuukaudessa
- e) harvemmin

7. Mitä kautta sait tiedon parkin toiminnasta?

- a) Neuvola
- b) Rauhan Tervehdys
- c) Seurakunnan työntekijä
- d) Kaupungin työntekijä
- e) Puoliso
- f) Läheiset / tuttavat
- g) Muualta, mistä? _____

8. Miksi alun perin lähdit mukaan parkin toimintaan?

9. Miten parkissa käyminen on vaikuttanut omaan jaksamiseen?

10. Millaista muutosta olet huomannut arjessasi parkissa aloittamisen jälkeen?

11. Miten parkissa käyminen on vaikuttanut parisuhteeseesi?

12. Miten parkissa käyminen on vaikuttanut sinun ja lapsesi väliseen suhteeseen?

13. Miten parkissa käyminen on vaikuttanut siihen, millainen isä olet?

14. Mistä asioista keskustelelet mielelläsi parkissa? Voit valita useamman.

a) ajankohtaiset asiat

b) isyys ja lapset

c) parisuhde

d) arki

e) hengelliset asiat

f) muusta, mistä? _____

15. Asteikolla 1–4 (1= ei ollenkaan tärkeää, 2= jokseenkin tärkeää, 3= tärkeää, 4= erittäin tärkeää), kuinka tärkeänä pidät mahdollisuutta keskustella

a) muiden isien kanssa? _____

b) seurakunnan työntekijän kanssa? _____

c) kaupungin työntekijän kanssa? _____

Seurakunnan toiminta

16. Oletko osallistunut seurakunnan toimintaan ennen parkissa aloittamista?
Jos olet, mihin?

17. Entä aloittamisen jälkeen? Jos olet, mihin?

18. Onko parkissa käyminen herättänyt kiinnostusta seurakunnan toimintaan?

19. Koetko tärkeäksi sen, että seurakunta on mukana parkin toiminnassa? Miksi?

20. Koetko parkissa käymisen tukevan hengellisyyttäsi?

a) en ole hengellinen

b) ei tue

c) kyllä tukee, miten? _____

Lopuksi

21. Mikä on mielestäsi parasta parkissa?

22. Mitä toivot parkin toiminnalta jatkossa?

23. Haluatko lisätä vielä jotain? Sana on vapaa.

24. Oletko:

- a) työssä
- b) työtön
- c) opiskelija
- d) muu, mikä? _____

25. Mikä on korkein koulutuksesi?

- a) peruskoulu
- b) toisen asteen koulutus
- c) opistotason koulutus
- d) ammattikorkeakoulu
- e) yliopisto

26. Postinumerosi: _____

Kiitos kun vastasit kyselyymme!